

Učiteljski Tovariš

Stanovsko politiško glasilo UJU — Poverjenišvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Francišanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izdaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. tek. rač. 11.197. Telefon 3112.

Nekaj vtisov z zborovanja društva učiteljic.

Mnogo se je zbralo učiteljic, že dolgo ne toliko. Tudi od mejne Kolpe jih je privedla zvestoba in domotožje. Pestra slika se je nudila očem. Osivele boriteljice za pravice učiteljic, mlajše marljivo delavke, nekatere, ki so še nedavno skeptično stale ob strani, noyinke, prignane po trpljenju in najmlajše, v svojem idealizmu instruktivno čuteč solidarnost — vse smo prihitele v tovariški vdanosti in zaupanju in v želji po izpopolnitvi. In takoj nas je objelo toplo sestrsko razumevanje. Odpadel je predsodek med podeželsko in mestno kolegijo, med poročeno in neporočeno, med starostjo in mladostjo, vse smo si bile enake, zvezane z isto usodo v stanu in v socialnem življenju. Kako razumevajoče smo sprejele tovarišico, ki je prišla k nam kakor preganjana srna v toplo zavetje! Dejstvo, da so nam dosegljivi samo nižji klini na stanovskih lestvicah, ima tudi svoje dobre strani. Čistejša je naša stanovska morala, iskrenejše medsebojno čuvstvo, poštenje naše delo. To ozačuje zaupanja, toplote in iskrenosti se mi zdi najvažnejši pogoj skupnega dela za nas, ženske, ki je čuvstvo naš element.

Iniciativna tov. predsednica je razvila obširen delovni program. Stanovskimi in splošnimi kulturni podvigi učiteljic in učiteljskih, njihovo izobraževalno delo med ljudstvom, naše karitativne naloge — nobene panoge našega udejstvovanja ni prezrla. Ne zanemarjati ničesar, pritegniti v delovno zajednico čim več tovarišic, da bo delo živahnije in bolj vsestransko, da se bo večalo število javnih delavk in da se bo razvijal čut odgovornosti in pripadnosti k našemu društvu in k skupni organizaciji. Na teh načelih je zgrajen ta delovni program. Nič novega sicer, v širokih obrisih se je poudarjal vedno. Vendar je nova njegova izcizelirana natančnost in način izvedbe.

Nikar se ne smehljajte bridko, ve izkušene tovarišice delavke — tudi meni se zdi maksimalen. Toda solidarnost in stremeljenje se je vzbudilo v masi in pri mnogih se je pokazala volja do dela. To oboje pa je zaklad, ki ga mora odbor prav in vztrajno izkoriščati, pa se bo gibanje širilo dalje. Seveda, čisto gotovo je, da ne ob vsakem času v enakem tempu; toda vedno tako, da bo ostalo pokret in ne bo zaspalo v mrtvilo. Da bi nam bilo to velikonočno zborovanje naš simbol vstajenja in prerojenja!

L. K.

Izredni občni zbor »Društva učiteljic v Ljubljani« se je vršil dne 17. aprila 1930.

Predsednica Umbergerjeva je po pozdravnem nagovoru poročala o poslovanju društva od zadnjega zborovanja.

Največ pozornosti je društvo obrnilo na določbe novega šolskega zakona. Direktno in posredno je na merodajnih mestih skušalo doseči, da se zagotovi učiteljicam popolna enakopravnost z učitelji.

Zavetišče Za gradom št. 4 deluje redno, ne glede na to, da je med tem začela poslovati nova šolska kuhinja.

Predavateljica Angela Vodetova je s svojim predavanjem: »Organizacije učiteljic pri nas in drugod« navdušila navzoče tovarišice tako, da se jo je enoglasno pozvalo, naj objavi celoten referat v »Učiteljskem Tovarišu«. Po živahni debati se je sklenilo, naj bi se skušalo društveno delovanje poživiti in organizirati s tem, da bi se po vzorcu UJU ustanovili posamezni odseki, in sicer: 1. izobraževalni odsek, 2. stanovsko-pravni odsek, 3. gospodarski odsek, 4. ljudsko-prosvetni odsek, 5. odsek za učiteljski naraščaj.

Pri volitvah so se izvolile:

V ožji odbor: strokovna učiteljica Angela Vodetova kot predsednica, prof. Minka Škabernetova kot podpredsednica, učiteljica Anka Celnarjeva kot tajnica, upraviteljica Marija Polakova kot blagajničarka, učiteljica Leopoldina Kosova in Čuček-Kleinmayerjeva kot odbornici.

V širji odbor: Marija Korenova (srez Črnomelj), Karolina Zupančičeva (srez Kranj), Marija Rupnikova (srez Kamnik), Slava Vidmarjeva (srez Krško), Stanislava Zupančičeva (srez Kočevje), Marija Omerzova (srez Laško), Marija Jarčeva in Petra Obersnu (Ljubljanska okolica), Marija Dolenceva (srez Logatec), Milena Sušnikova in Saša Tavželjeva (srez Radovljica).

Pri slučajnostih se je sklenilo:

Društvo naj se sporazume z UJU glede določbe, da bi člani UJU ne smeli biti vključeni v kaki drugi strokovni organizaciji.

Društvo naj se zavzame za to, da pride v »Šolsko-upravni odbor« sorazmerno število učiteljic, ki bi mogel uspešno zastopati interese učiteljic.

Rešilo se je načelno vprašanje, da je društveni odbor upravičen izpremeniti sklepe, sprejete na občnem zboru, ako bi bilo to v interesu društva.

Splošne vesti.

— Občni zbor Zveze državnih nameščencev za Slovenijo v Ljubljani se bo vršil v nedeljo dne 27. aprila t. l. ob pol 10. uri dopoldne v beli dvorani hotela Union v Ljubljani.

— Odtegljaji za nabavljalne zadrage. Ljubljanski »Poštni Glasnik« objavlja v svoji 11. številki naslednje obvestilo: »Kakor znano, plačujemo državni uslužbenci že od 1. julija 1928. neprostovoljne prispevke za kreditne zadrage glavne zveze nabavljalnih zadrug v obliki odtegljajev od plače, in sicer uradniki po 10 in nižji uslužbenci po 5 dinarjev na mesec. Na pritožbo nekaterih posameznikov je izdal g. pravosodni minister z odlokom št. 100.598 od 14. decembra 1929. naslednjo odločbo: »Rešavam, da se ustavi izterjavanje za račun zveze nabavljalnih zadrug po razpisu št. 41.778 od 4. julija 1928. kot na zakonu neosnovano, kolikor bi posamezni uradniki in uslužbenci sami ne želeli, da se jim odteguje, ker v členu 374. finančnega zakona za leto 1928./29. ni predviden nikak prisilni prispevek za zvezo nabavljalnih zadrug, pa je zato čl. 14. uredbi o izpremembah in dopolnitvah uredbi o nabavljalnih zadrugah državnih uslužbencev od 12. maja 1928. neobvezen.« Na osnovi tega rešenja vlagajo sedaj posamezni drž. uslužbenci na svoja oblastva prošnje, da se jim neha odtegovati prispevek za nabavljalo zadrugo. Na pošto direktno prihajajo sedaj takele prošnje: Po čl. 128. uradniškega zakona kolka prosto. Predmet: Ukinjenje odtegljajev za drž. nabavljalo zadrugo. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani. V smislu odloka ministrstva pravde št. 100.598 od 14. decembra 1929. in v smislu razsodbe državnega sveta št. 19.155 od 8. julija 1929. prosim, da mi direktno ustavi nadaljnje odtegovanje prispevkov za nabavljalo zadrugo, ker se je ne poslužujem in se je tudi v bodoče ne bom posluževal. Obenem prosim, da se mi povrnejo dosedanja odtegljaji, to je od 1. julija 1928. do 30. aprila 1930. v skupnem znesku ... dinarjev. V ... dne ... aprila 1930. Pripominjamo, da imajo oni, ki so stopili po 1. juliju 1928. v državno službo, manj obrokov in morajo temu primerno izračunati vsoto doslej odtegnjenih zneskov. Za ves čas znaša pri uradnikih 220, pri nižjih uslužbencih pa 110 Din.« — »Naš Glas«.

— Tiskovino (prošnjo) za ustavitev odtegljajev za nabavljalo zadrugo dobe interesi v Učiteljski knjigarni v Ljubljani. Stane 50 par. Uporabna je za vse stroke drž. uslužbencev.

— Učitelji iz Brna. Za velikonočne praznike so obiskali razne kraje v Dravski banovini učitelji(ice) iz Brna. Prišli so čez Jesenice in se ustavili na Bledu, kjer jim je tamkajšnje učiteljstvo, na čelu z upraviteljem Gradnikom, razkazalo vse znamenitosti. Z Bleda so šli v Italijo, od tam so se vrnili v Ljubljano. Tu sta jim tov. Supančič in Kobal razkazala znamenitosti mesta. Na kolo dvoru jih je pozdravil tudi zastopnik češko-slovenskega konzulata. Po ogledu Učiteljske tiskarne so imeli kosilo v hotelu Štrukelj, za katero je krila izdatke Učiteljska tiskarna.

— Redna raido-predavanja o požikunski šoli. Od 30. aprila naprej se vrši vsako sredo popoldne preko oddajne postaje Langenberg radio-predavanje o požikunskem delu na enorazrednici »Haus in der Sonne«, Isert, Eichelhardt-Westerwald. Voditelj šole g. Wilhelm Kircher želi potom radia ustvariti delovno zajednico učiteljstva nižje organiziranih šol ter je rade volje pripravljen odgovarjati na vsa morebitna vprašanja, ki zadevajo reformo podeželske šole.

— Dar Učiteljske tiskarne pevskemu zboru UJU v Ljubljani. Pevski zbor učiteljstva se najiskreneje zahvaljuje vodstvu Učiteljske tiskarne v Ljubljani za veliko materialno pomoč ob priliki turneje po Češkoslovaški. — Odbor.

— Že zadnjič je poročal »Učit. Tovariš«, da imajo bolgarski učitelji dvojna zborovanja, društvena in uradna. Prosvetno ministrstvo pa je društvena zborovanja (svojega močnega konkurenta) kar prepovedala in sedaj se ista smejo vršiti le ob nedeljah in praznikih. Bolg. učit. sejuz odločno zahteva, da se obenem prizna dnevnice in povrnitev potnih stroškov za uradna zborovanja, kakor jih imajo druge uradniške panoge. Bolgarski kolegi so neverjetno dobro organizirani, zato najmanjše ne dvomimo nad njih popolno zmago v boju za svoje stanovske pravice. — zič.

— Tovariš Gačnik, šolski upravitelj v Guštanju se je v nedeljo 27. t. m. poročil s tovarišico Miro Sijančevco, hčerko prof. Sijančevca v Mariboru. Bilo srečno!

— Pedagoška centrala v Mariboru. V kratkem bomo razposlali nova dopolnila k seznamom knjig naše knjižnice, in sicer na naslov predsednikov okrajnih učiteljskih društev. Zato vljudno prosimo tovariše predsednike, da jih razdele šolam svojega področja tako, da dobi vsaka šola en izvod. — Tovariši-člani iz bivše ljubljanske oblasti, kjer so včlanjeni le posamezniki, dobe te do-

datne sezname istočasno s knjigami, ki jih naročijo.

— Plače učiteljstva v Bolgariji. Bolgarsko prosvetno ministrstvo je predložilo finančnemu ministru načrt o zvišanju učiteljskih plač. Do sedaj so imeli prvonačalni učitelji začetno plačo 1900 levov, progimnazijalni 2500 levov, gimnazijalni pa 3500 levov. Po ministrskem predlogu pa bodo zvišali prvonačalnim za 200 levov, progimnazijalnim 300 levov in gimnazijalnim 400 levov. Tako bodo imeli prvonačalni učitelji s povišico vred. prenešeno v naš denar, komaj 865 Din, progimnazijalni 1165 Din in gimnazijalni 1585 Din. To so za naše razmere prav žalostne številke. a v Bolgariji imajo nekoliko več veljave, ker je življenje veliko cenejše kot pri nas. Kljub temu je povišica zelo piela in z vsjo pravico zahtevajo bolgarski učitelji večjo povišico, kot jim jo je predlagal njih minister. Mi jim v tem boju želimo največ uspeha. — zič.

— Plače učiteljstva na Španskem. (Iz »Tutmonda esperantista pedagogia servo«). Na Španskem se deli učiteljstvo v dve kategoriji. Prvo kategorijo tvorijo učitelji z izpitom (ki odgovarja menda našemu usposobljenostnemu izpitu), drugo kategorijo pa učitelji brez izpita. Prva, ki ji pravijo kategorija »z vsemi pravicami«, lahko dobi službo v katerikoli vasi ali mestu, druga kategorija »z omejenimi pravicami« — pa samo v krajih do 500 prebivalcev. Plače se ravnaajo po službenih mestih, oziroma krajih, ki so razdeljeni v 10 razredov, in sicer so sledeče (preračunano po kurzu 1 peseta = 7.1213 Din): I. kategorija: 1. razred 4747 Din, 2. razred 4154 Din, 3. razred 3560 Din, 4. razred 2967 Din, 5. razred 2373 Din, 6. razred 2077 Din, 7. razred 1780 Din; II. kategorija: 8. razred 1780 Din, 9. razred 1483 Din, 10. razred 1186 Din.

— Materialni položaj učiteljstva na Litvi. (Iz »Tutmonda esperantista pedagogia servo«). Na Litvi so učitelji državni uradniki in ni glede prejemkov nikake razlike med učitelji in učiteljicami. Začetniška plača je 1580 Din in se zviša vsaka tri leta za 10% najnižje plače. Narašča pa samo do 15. službenega leta, ko doseže 2368 Din. Doklada za otroka, katera se plačuje le do 14. leta, je določena na 112 Din. Poleg teh rednih prejemkov dobivajo učitelji na Litvi še posebno božično in velikonočno doklado, ki znaša 50% mesečne plače. Vsi navedeni dohodki se izplačujejo iz državne blagajne, občine pa morajo dajati še stanovanja, kurivo in razsvetlavo. Upravitelji na enorazrednicah prejemo funkcijsko doklado v višini 6% začetniške plače, na dvorazrednicah 9% in tako dalje za vsak razred 3% več. Od rednih mesečnih prejemkov se odteguje 6% za pokojninski fond. Po dvajsetletni službeni dobi prejema upokojenec 1180 Din pokojnine, to je 50% zadnje mesečne plače. Od 20. do 30. službenega leta narašča pokojnina za 2% letno in doseže s 35. službenim letom, to je s polno službeno dobo, 75%, in sicer 1776 Din. Bolni učitelji dobe plačan dopust do 1½ leta. Porodniški dopust traja 2 meseca.

— Železniške olajšave za učiteljstvo v Bolgariji. Že več let so imeli bolgarski učitelji 75% znižano vožnjo po železnikih. Dolgo časa so se borili za to ugodnost, preden so jo dosegli, sedaj pa je železniški minister izdal naredbo, ki bo stopila v veljavo s 1. junijem t. l., da se jim ta ugodnost ukine in dovoli le 50% popust. Med učiteljstvom je ta naredba napravila veliko nevoljo. Na eni strani zahtevajo od njega, da mnogo potuje in brez dnevnice in nagrad spoznava svojo domovino, da bi mogel imeti večje uspehe pri pouku in vzgoji bolgarske mladine, na drugi strani pa mu vzamejo edini pogoj, da je mogel do sedaj to res potrebno zahtevati, s precejšnjim pritriganjem na hrani, tudi izvršiti. Prepričani smo, da bo železniški minister do junija umaknil svojo naredbo. — zič.

— Učitelji v Bolgariji plačujejo v pokojninski fond 10% svoje plače, vendar ko odslužijo svoja šolska leta ne dobijo celotne pokojnine, ampak le 80%. Zaradi tega učitelji ne gredo radi v penzijo in one, ki jo že uživajo, največkrat mori denarna stiska. Učiteljstvo zahteva — sedaj ko se sestavlja državni proračun — da bi dobil učiteljski pokojninski fond samostojno upravo (od skupnega uradniškega pokojninskega fonda), v kateri bodo zastopani tudi penzionisti sami. Obenem zahtevajo, da se izboljša položaj upokojencev s tem, da se jim prizna celotna pokojnina. — zič.

— Na belo nedeljo 27. aprila 1930. ob ¼ 20. uri zvečer uprizore člani UJU (Vrhnika in okolica) v Rokodolskem domu na Vrhnikih pretresljivo Petrovičevco dramo v 3 dejanjih »Duše«. Vstopnice se naročajo pri tov. upravitelju na Vrhnikih. Čisti dobiček je namenjen za zgradbo Učiteljskega doma v Ljubljani. Avtobus zveza do 20 oseb za Ljubljano ob vsakem času. — Da bi našle take prireditve obilo posnemovalcev.

— Članom učiteljskega društva za srez Dolnja Lendava, Odbor je doznal, da se ne-

kateri tovariši(ce) špuščajo v pogajanja z občinami, oziroma nekatere občine skušajo barantati s tovariši(ce) glede stanarine. Zato pozivamo članstvo naj bo solidarno in postopa točno po predpisih in naj ne popušča ničesar, da bomo enaki v očeh ljudstva.

— Zahvala za vdanostno brzojavko. Pevski zbor je prejel od praškega jugoslovenskega poslanstva naslednji dopis: Pevčakom zboru učiteljstva iz Dravske banovine. — Po Najvišem nalogu čast mi je izjaviti zahvalnost Njegovog Veličanstva Kralja za podanički pozdrav, koji Mu je uputio Pevčki zbor učiteljstva sa svoga turneja po Čehoslovačkoj. — Otpravnik Poslova, Sa- vetnik M. Lazarevič.

— Srpska književna zadruga. — Vsi narodi so v svojem razvoju nastali na isti način. Narodi, ki so se vzgajali v družinah, šolah in društvih so postali kulturni. Oni pa, ki tega nimajo, so kulturno zaostali. Ljudi se ne more izobraziti v masi, marveč posamezno. Vzgoja ljudi je odvisna od pravilne kooperacije vzgojnih moči, da se vsak poedinec vsestransko izobraža. Otroci in starši so v zvezi. Narod in šola ne moreta obstojati eden brez drugega. Organizacija splošnega delovanja na narodnem izobraževanju obsega delo v družini, šoli in društvenem življenju. Treba je vedno hiteti in z izbranimi deli ustvarjati in pospeševati posamezna čuvstva in misli o vsem kar je dobro. Ogromna večina našega naroda čuti duševne, materialne in moralne koristi od naše splošne zajednice in edinstva. Treba je delati, da bo država napredna in srečna ter jo bomo ljubili vsi, kot izobraženi sinovi in bomo v njej veselo in zadovoljno živeli in delali izobražujoč sebe in ves narod. — Da bi dali našemu izobražanju čim večji polet, nudi Srpska književna zadruga v smislu razpisa ministrstva prosvete Br. 57.592 in ministrstva notranjih zadev Br. 24.763 vsem občinskim in šolskim knjižnicam v nabavo svoja izbrana dela. Od gornje zadruge se more dobiti posamezna in skupna kola, in sicer: 25. kolo 6 vezanih knjig za 60 Din, 26. kolo 6 vezanih knjig za 80 Din, 27., 28., 29., 30., 31. in 32. kolo (vsako kolo po 7 vezanih knjig) po 100 Din. — Naročnino naj pošiljajo šole in občine po poštni nakaznici na naslov: Ivan Aleksijević, učitelj v Beogradu, ul. Miloš Veliki br. 70. — Še posebej pa opozarjamo na današnji oglas »Srpske književne zadruge v Beogradu.

— Škerbic Miroslav. V ljubljanski bolnici je umrl 22. t. m. po kratki boleznitov. Škerbic Miroslav. Za velikonočne počitnice je prišel k svojim staršem. Tu je nenadoma zbolel in odpeljan v bolnico je kmalu umrl komaj 27 let star. Pokojnik je služboval v Dobju, nato v Loki pri Žusmu. Pred dvema meseci je bil premeščen na meščansko šolo v Vojniku. Sedaj je pa zalotila bela žena ravno za velikonočne praznike. Naj v miru počiva. Preostali naše sožalje!

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« je ob društveni 25letnici izdalo slavnostno številko »Zborov«, ki v njej obširno razpravlja o svojem postanku, razvoju, lepem napredku in uspešnem delovanju društva. Ta zvezek »Zborov« krasijo posrečene slike društvenega pevskega zbora iz raznih let, društvenega odbora, ustanovnikov, pevovodij in drugih agilnih društvenih funkcionarjev, vmes pa so uvrščene slike društvenih glasbenih založb in društvenih prostorov. »Zborov« so danes med nami nedvomno najboljše, najobširnejša glasbena revija, ki prinaša v literarnem delu jako poučne glasbene članke, v glasbenem delu pa nove skladbe za mešane, moške in ženske zборе. Poleg teh skladb bodo letos v posebni prilogi izhajali tudi solospevi s spremljevanjem klavirja, kar je vse hvale vredno, saj je za naše soliste in solistinje v novih solospelih jako malo izbire. Zato »Zbore« kar najtoplejše priporočamo v nabavo vsem učiteljem pevcem in učiteljicam-pevkam z ozirom na nizko letno naročnino 50 Din, ki jo lahko poravnajo v dveh obrokih po 25 Din. Naročnino je pošiljati na naslov: »Pevsko društvo Ljubljanski Zvon — uprava Zborov — v Ljubljani«. Tovariši in tovarišice, pridno naročajte in točno plačajte »Zbore«, da jim bo obstoj trdno zajamčen. — c.

— Povračilo potnih in selitvenih stroškov ureja novo uredbo o povračilu potnih in selitvenih stroškov civilnih državnih uslužbencev od 15. marca 1930., št. 13.400/I. Uredba je objavljena v 48. kosu »Uradnega lista« od 14. aprila t. l. Izrpen strokovni referat o novem, s to uredbo ustvarjenem pravnem položaju, posebno še z ozirom na razlike napram dosedanjim predpisom, priobčimo prihodnjič, na kar že danes opozarjamo. — »Naš Glas«.

— Podpisovanje nakazil in plačilnih nalogov pri kr. bankski upravi. Gospod ban je pooblastil načelnike vseh oddelkov kr. banske uprave Dravske banovine, da smejo polnoveljavno podpisovati plačilne naloge glede potnih računov, če je pomočnik bana potovanje predhodno že odobril. Načelnik prosvetnega oddelka podpisuje nakazila za izplačilo nadur učnemu osebju podrejenih šol. Isto pravico je dobil načelnik oddelka za trgovino, obrt in industrijo.

— Povračevanje neupravičeno prejetih prejemkov. Opozarjamo vse drž. uslužbenca na važno določbo § 46. finančnega zakona za leto 1930/31, ki se glasi: »Zahtevati ni povračila izplačanih prejemkov od onih oseb, katerim so odločbe o njih sprejemu v državno službo razveljavljene z razsodbami državnega sveta. Kolikor so ali kolikor bodo z razsodbami državnega sveta razveljavljene odločbe o napredovanju ali razvrstitvi drž. uslužbenec, ni zahtevati od njih povračila preveč izplačanih prejemkov. Če se je plačilo v primerih iz prednjih odstavkov že izvršilo, se pobrane vsote ne smejo vračati iz državne blagajne. Državni uradniki, ki bi pripravili ali predložili izza 1. aprila 1930. v odobritev pristojnemu ministru ali zato pooblaščenim organom take odločbe in s tem povzročili škodo za državno blagajno, odgovarjajo solidarno za povračilo škode pred glavno kontrolo, če ne dostajajo za izdajo takih odločb osnovni in jasno določeni pogoji v veljavnih zakonskih predpisih za sprejemanje oseb v državno službo, odnosno za napredovanje ali razvrstitve drž. uslužbenec. Odločba glavne kontrole postane izvršna, če jo spričo pritožbe odobri kasacijsko sodišče. Pritožbeni rok znaša 15 dni.« — Naš Glasce).

— Izdaje Umetniške Maticice. Letos je izdala Umetniška Matica za svoje člane tri izredno lepe stvari: monografijo kiparja Tineta Kosa, originalno litografijo »Dela« Tineta Kralja in originalno štiribarvni lesorez »Znamenje« Frana Stiplovska. Napredek edicij napram lanskemu letu je neprecenljiv. Monografija Tineta Kosa je knjiga velikega formata, tiskana na najfinejšem umetniškem papirju. Celostranske reprodukcije njegovih del so izvanredno lepe in čiste, tako, da za služu to delo vso našo pozornost. Tudi slike so izvršene z veliko ljubeznijo ter so o tej stvari celo natančne inozemske revije priobčile zelo pohvalno oceno. K podrobni kritiki se ne bomo spuščali. To bodo opravile strokovne revije. Vendar pa moramo izreči Umetniški Matici vse naše priznanje. Z izdajanjem takih knjig in slik bo naše učiteljstvo temeljito spoznalo našo oblikujočo umetnost. Pozivamo vse naše tovarišice, da pristopijo k Umetniški Matici kot redni člani. Članarina znaša letno 24 Din. Priglasite se za poverjenike! Vsak član bo dobil letos monografijo slikarja Vidmarja z barvnimi reprodukcijami ter veliko barvano sliko na kartonu. Naslov: Umetniška Matica, Ljubljana.

— Slovenska Matica objavlja, da se začno letošnje knjige razpošiljati v sredo 30. t. m. Ljubljanski člani se naprošajo, da vzamejo knjige osebno v Maticini pisarni na Kongresnem trgu št. 7 ob delavnikih od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 7. ure popoldne. Po 15. maju se bodo knjige ljubljanskim članom dostavljale na dom proti plačilu 2 Din za donašalko. Ker je naklada dovolj velika, je pristop še vse leto mogoč. Ob tej priliki opozarjamo na avto-karte slovenskega ozemlja, ki stanejo 80 Din, za člane 60 Din, kar kot tudi na zemljevide slovenskega ozemlja, žepni format na platnu z etujem, ki stanejo 150 Din za člane 105 Din.

— Sirota Jerica. Šolskim odrom, ki hočejo uprizoriti Albrehtovo »Siroto Jerico« sporočamo da je založila glasbene točke k tej igri Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena izvoda 28 Din.

— Učiteljsko pevsko društvo »Marinković« iz Beograda je priredilo v marcu kratko turnejo v Valjevo, kjer je priredilo koncert. Tudi v Mladenovcu in Kragujevcu bi se imel vršiti koncert, toda ravno v Mladenovcu so izvedeli, da je umrl patrijarh Dimitrije in zato so nadaljnji koncerti odpadli in društvo se je vrnilo v Beograd.

— Koncert pevskega zbora UJU. Letos poteče 10 let odkar deluje naš neumorni pevovodja Srečko Kumar pri učiteljskih pevskih zborih in pet let obstoja našega pevskega zbora. Proslaviti hočemo ta dva jubileja skupno z uspešno turnejo po Češkoslovaški s koncertom 10. maja in z matinejo za šolsko mladino 11. maja dopoldne v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Koncert se vrši v soboto, kljub temu da je ta dan za koncerte nepripraven, le zaradi tega, da bo omogočen obisk učiteljstvu.

Oblike kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

— k Leopold Puhar: Mladina, boj se ga! Knjižnica Podmladka Rdečega križa v Ljubljani, IV. zvezek. Ljubljana, 1930. Strani 23, cena za nečlane 1.50 Din. — Tako se imenuje knjižica, ki jo je izdal in založil oblastni odbor Podmladka Rdečega križa v Ljubljani in ki na kratko in poljudno razpravlja o škodljivosti opojnih pijač na telo in dušo ter vnaša mladino za boj proti alkoholu. Oblastni odbor PRK v Ljubljani je izdal spis v svoji priročni, ceneni in prikupljivi knjižnici. Delce bi res zaslužilo, da pride v prav vsako slovensko hišo. Dobiti ga je v vsaki knji-

garni, dočim PRK sam posameznih izvodov ne razpošilja. Ob tej priliki opozarjamo, da ima oblastni odbor PRK v Ljubljani v zalogi še veliko število vseh treh prejšnjih zvezkov, in sicer: I. zvezek: Dr. M. Rus, Prva pomoč, cena za nečlane 3 Din; II. zvezek: Dr. St. Bevk, Zdravilne rastline, cena za nečlane 6 Din; III. zvezek: Dr. Pirc, Naše zdravje, cena za nečlane 3.50 Din. Dobiti jih je takisto v vseh knjigarnah.

Jugoslaviji. Knjižnica Podmlatka Crvenog — k Sret. M. Adžić: Lekovite biljke u Krsta u Beogradu. I. zvezek. Beograd, 1930. Strani 146, Cena 10 Din. — Knjiga vsebuje v cirilici opis rastlin, način shranjevanja, sušenja, vnovčevanja in domače uporabe.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

Prihodnje pevske vaje: 3. maja od ½21. do ½23. ure. 4. maja od 8. do 11. ure in od 14. do 16. ure. 9. maja od ½21. do ½23. ure. 10. maja generalna vaja v dvorani hotela Union od 9. do 12. ure, zvečer ob 20. uri koncert. 11. maja ob 8. uri občni zbor, ob 11. uri matineja za šolsko mladino.

DRAGE TOVARIŠICE PEVKE IN TOVARIŠI PEVCI:

Ogromnih žrtev ste doprinesli za tako lepo uspešno turnejo po Češkoslovaški. Odbor se vam najlepše zahvaljuje za vse! Pozivamo vas, da vztrajate še nadalje pri delu za našo lepo jugoslovensko pesem, za ugled učiteljskega stanu in naše lepe domovine Jugoslavije.

Grčar Tit, s. r. Drago Supančić, s. r.
predsednik. tajnik.

Srečko Kumar, s. r.
pevovodja.

PEVSKI ZBOR UČITELJSTVA UJU V LJUBLJANI

bo imel 11. maja ob 8. uri v Glasbeni Matici svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Odbor.

Stanovska organizacija UJU

iz društev:

Poročila:

— KRŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v soboto dne 3. maja t. l. v Boštanju ob Savi. Začetek ob ½10. uri. Na dnevnem redu je situacijsko poročilo, predavanje o kmetijstvu v osnovni šoli in o naših čitankah. Za kosilo se je prijavi do 1. maja t. l. šolskemu upravitelju v Boštanju. Udeležba obvezna za vse člane. Kdor bi bil zadržan, naj opravi odsotnost do 1. maja. Člani, ki še niso vplačali a 7 Din za UGP, naj to store čimpreje.

— ORMOŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 5. maja t. l. v Ormožu. Začetek ob 9. uri.

— SRESKO UČIT. DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — vzhodni del bo zborovalo v soboto, dne 3. maja t. l. ob 9. uri v risalnici osnovne šole v Mostah s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo po tov. predsedniku. 2. Vzgojno zdravstveno predavanje bo imel dr. Franta Mis, mestni zdravnik. 3. Raznoterosti. — Vse članstvo, zamudnike in zamudnice ponovno prosimo, da poravnajo zaostali organizacijski davek.

— GORNJEGRANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo imelo svoje redno zborovanje dne 3. maja 1930. na Ljubnem s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje in odobritev zadnjega zapisnika. 2. Predsednikovo poročilo — tekoče zadeve. 3. Učiteljski dom in učiteljska gospodarska poslovalnica. 4. Poročilo o seji širjega sosveta v Mariboru. 5. Dopisi. 6. Volite delegatov za pokrajinsko in državno skupščino. 7. Slučajnosti. — Ker je to zborovanje zadnje v tekočem šolskem letu, pričakujemo polnoštevilne udeležbe. — Predsednik: I. Kotnik.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA POLITIČNI SREZ LJUTOMER bo zborovalo v soboto dne 3. maja 1930. pri Kapeli z začetkom ob ½11. uri. Razven običajnih točk dnevnega reda bo poročal tov. Mavrič o seji širjega sosveta, tov. Zacherlova pa bo predavala o svojem potovanju po jugu naše države. — V slučaju slabega vremena se preloži zborovanje na soboto dne 10. maja 1930.

— ŠMARSKO-ROGAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v soboto dne 3. maja ob 10. uri v Krapini skupno z učiteljskim društvom UJU »Gaj« za kotora Krapina in Zlatar. Razven običajnih točk so na vzporedu: »Delovni program za učiteljsko pedagoško osnovne šole« (ref. tov. Eliza Kuvčeva). »Reorganizacija pravil UJU« (ref. tov. Vrhovnik Alojzije). »Pouk v kmetijsko-nadaljevalni šoli« (ref. tov. Kurbus Tomo). Po skupnem zborovanju sklepa naše društvo o nekaterih dopisih in event. izvoli delegacijo za letošnje skupščine. Zveza z vlakom ugodna, polnoštevilna udeležba stanovska dolžnost.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA POLITIČNI OKRAJ LJUTOMER. V smislu sklepa zadnjega občnega zbora sklicujem za soboto dne 3. maja t. l. društveno zborovanje pri Kapeli z začetkom ob 10. uri. V slučaju slabega vremena se zborovanje preloži na dan 10. maja. Razven običajnih točk dnevnega reda in poročila o seji širjega sosveta bo tov. Slavka Zacherlova predavala o temi »Po jugu naše države«. Pridite polnoštevilno! Predsednik.

Poslano.

PA SE ENKRAT: IN DRUGA PLAT ZVONA?!

Laško, dne 11. aprila 1930.

Na naše »Poslano« je reagiralo »Jutro« št. 81., dasi iz dopisa ni razvidno, je-li pisec sam avtor predhodnih člankov — ali pa je le zagovornik prejšnjih avtorjev. Nič ne oporekamo dobrim odnosajem dopisnika z drugimi učitelji, s katerimi je imel priložnost sodelovati, pač pa bi želeli enakega razmerja tudi napram dotičnemu delu domačega učiteljstva, ki je bodisi šolsko bodisi glede stanarin in stanovanj soodvisno od denarja one občine, kateri načeljuje.

Naši vrli sosesčani so popolnoma pravilno razumeli in presodili, da občini nikakor nismo očitali razmetavanja občinskega denarja, pač pa smo se morali poslužiti slučajja glede predmetnih 50.000 Din za pomožni primer in ilustrativni argument v svrhu izpodbijanja »Jutrove« trditve o »neznosnosti« občinskih finančnih bremen, ker je iz primera razvidno, da ta neznosnost nikakor ni absolutna — in ker se nam potreba oživotvorjenja posebne mestne osnovne šole res ne zdi prav nič nujna, čeprav bo popravilo vsekakor v korist dotičnemu posloju. Korektnosti obč. gospodarstva istotako nikjer ne ugovarjamo, ker je tudi nam znano, da temelji na načelih varčnosti in solidnosti.

Priznavamo hkrati i to, da fungira v obč. odboru — več vrlih mož, ki so vredni našega posebnega čišljanja, ker so doprinesli za šolo in učiteljske prosvetne akcije že dokaj dokazov razumevajoče in resnične naklonjenosti.

In laška družba?! — Laščani?! Smo se li z našim dopisom mar res tudi v nje — žaljivo in »neprimerno zaleteli?!« Kako to? Saj pišemo vendar dobesedno: »Lahko se reče, da je do 99% vseh občanov in faranov, ki dajo učiteljstvu in šoli vsaj mir, če že več ne!« Kako omizje, čigar posamezni člani se radi poslužujejo pšic na naš račun, še vendar ne more predstavljati vse laške družbe?! Smešno torej! Saj je pri nas kvečjemu za kak ducat ljudi, kojim ne more učiteljstvo nobene reči prav storiti. Trdili smo že zadnjič, da živimo rezervirano ter da se nikomur in nikjer ne vsilujemo. Potemtakem bo menda čista istina, da tudi naša nedolžna »Poslana« laške družbe ne morejo »pokvariti«, prej kake drugostranske činjenice. Častivredni Laščani (v širšem pomenu besede) so dokaj objektivni, pa tudi bistrovidni. Namen članka z dne 6. aprila t. l. so popolnoma pravilno pogodili — ter ga vzeli z

FOTO-APARATE kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik Ljubljana, Stari trg 9.

muzanjem na znanje. Vrenje in kipenje je povzročilo naše »Poslano« edino-le v nekem manjšem krogu. Omenjeno »Poslano« v »Učit. Tovarišu« je obrodilo vsaj en dober sad — in ta je, da bomo odslej lažje opredeljevali naše prijatelje.

Pisec trdi, da ni nikdo storil kakemu učitelju kaj zalega — ter izvzema pri tem celo — »Jutro« (in potemtakem seveda tudi dopisnike!). Ta je pa v istini dobra! Ali je sodna tožnost edino-le merilo za — žaljivost!? Navsezadnje je bil nemara zopet ta nesrečni upravitelj tisti, ki je primorskim učiteljem z debelim migljajem (t. j. na prav nežen in ljubezniv način, češ — če že noče, jo ostati doma!) — pokazal pot nekam da-leč tja doli?! (Opozorjeno bodi pri tem na listnico uredništva »Učit. Tovariša« št. 26. 1930.) So pa še drugi momenti, ki jih mi istotako (kot za nas žaljive) odklanjamo. Sploh moramo priznati, da so zadnje atake napram nam in šoli (gledamo posebej iz šolskega vidika!) povzročile izgubo tega našega zaupanja in nič manj tudi naših simpatij. Zeleni bi, da se to in ono na stvari od merodajne strani preišče, kajti kakor je videti, nam bo možno priti edino-le tem potom do našega prava. Časopisne replike so nam itak ne ljube. Če je naše »Poslano« — strupeno, je to čisto prav, ker nam je bilo itak treba pred laško javnostjo dejanjski dokazati, da znamo biti tudi mi ironični — vendar le takrat, kadar je potrebno in kadar smo — iz zvanj!

Kislinger Juro, s. p. Benko Vekoslav, s. p. Drobnič Nina, s. p. Stegenšek Josipina, s. p. Kubic Bogomila, s. p. Mayer Ernest, s. p. Kotnik Josip, s. p. Bobek Marija, s. p. Gruden Franc, s. p. Potočnik Sonja, s. p. Žitnik Maks, s. p. Kocjan Angela, s. p. Koderman Milena, s. p.

SRPSKA KNJIŽEVNA ZADRUGA V BEOGRADU

ZA NOVO XXXII. KOLO SO VZETA NASLEDNJA DELA:

Izbrane pesmi Silvija Strahimira Kranjčevića;
Na prelomu, roman N. Bartulovića;
Pripovedke Dragiša Vasića;
Stvaranje zajedničke države Srba, Hrvata i Slovenaca, II. del, Jovana M. Jovanovića;
Naši ratovi za oslobođenje i ujedinjenje, II. del, Mil. Lazarevića;
Vizantiske slike Š. Dila, II. del, prevod O. Kosanovićeve;
Pisma o Crnogoreima Lj. Nenalovića.

OD ZABAVNIH KNJIG IMA ZADRUGA SAMO NASLEDNJE ZVEZKE:

Zabavnik XII: N. V. Gogolj, Mrve duše, v prevodu Milovana in Stanke Glišičeve, druga izdaja. Cena vez. izvodu Din 30.—
Zabavnik XIV: A. Čehov, Pripovedke, v prevodu Kosare Cvetkovićeve, s predgovorom Jaše M. Prodanovića. Vez. cena Din 20.—
Zabavnik XV: H. Babrak, Evgenija Grande, v prevodu Dušana L. Đokića, s študijo o Balzaku od H. Tena, v prevodu Bogdana Popovića. Cena vez. izvodu Din 20.—
Zabavnik XVI: V. Korolenko, Izbrane pripovedke, v prevodu Stanke Glišičeve in s predgovorom J. M. Prodanovića. Cena vez. izvodu Din 20.—
Zabavnik XVII: roman Dorda Eliota, Adam Bid, v prevodu Cede Petrovića s predgovorom Izidore Sekulić. Cena vez. izvodu Din 50.—

Zabavnik XVIII: Ivan Turgenjev, U oči novih dana, v prevodu Zorke Velimirovićeve, s predgovorom I. M. Prodanovića. Cena vez. izvodu Din 20.—
Zabavnik XIX: Don Golsvordi, Tamni cvet, v prevodu in s predgovorom Aleksandra Vidakovića. Cena vez. izvodu Din 20.—
Zabavnik XX: Crveni i Crni, znani Stendalov roman v prevodu Vlad. Spasovića, s študijo Fagea o Stendalu v prevodu Svetislava Petrovića. Roman je velik in ima 40 tiskovnih pol s študijo vred. Cena vezanemu izvodu Din 50.—
Zabavnik XXI: Savremene italijanske pripovedke, v prevodu M. Cara in P. Bučića, s predgovorom M. Cara. V knjigi je dvanajst pripovedk sedmih modernih italijanskih pripovednikov. Knjiga ima 10 tiskovnih pol. Cena vezanemu izvodu Din 15.—

IZŠLE SO TUDI NASLEDNJE POUČNE KNJIGE:

1. Bosna i Hercegovina od dr. Vladimira Corovića s 24 slikami. Knjiga obsega 15 tiskovnih pol. Cena v platno vezanemu izvodu Din 30.—
2. Plemeniti minerali i drago kamenje od Save Uroševića. Obseg 14 tiskovnih pol z več risbami. Cena v platno vezanemu izvodu Din 25.—
3. Postanje naše zemlje od Jov. M. Zujovića. 18 tiskovnih pol. Cena vezanemu izvodu Din 30.—
4. Istorija Rusije od dr. Aleksija Jelačića, hon. univ. profesorja v Skoplju. 20 tiskovnih

pol. Cena trdo vezanemu izvodu Din 30.—
Poučnik V: Postanje naše zemlje i naše domovine, drugi del knjige Jovana M. Zujovića, ki govori o naši kraljevini. Knjiga obsega 13 tiskovnih pol teksta, dve tiskovni poli slik in eno geološko karto v barvah. Cena vezani knjigi Din 30.—
Zadruga ima še mnogo izvodov jubilejne izdaje Pesmi Branka Radičevića z veliko študijo Pavla Popovića, univ. profesorja. Cena v platno vezani knjigi Din 50.—
Navadno vezana Din 45.—

ZADRUGA IMA NAPRODAJ ŠE NASLEDNJE POSEBNE ZVEZKE:

Zv. 164. Mileta Jakšić: Pesme.
Zv. 166. Dragiša Vasić: Crvene magle, roman.
Zv. 167. Schiller: Viljem Tell, v verzih prevedel Aleksa Šantić.
Cena vsake knjige znaša Din 15.—

Zv. 168. Kosta Kostić: Naši novi gradovi na jugu, s predgovorom dr. Tih. Đorđevića.
Zv. 170. Petar-Petrović Njegoš: Luča Mikrozma, uredil M. Rešetar.
Zv. 175. Plantove odabrane komedije, prevedel dr. Veselin Cajkanović.

Vse knjige se pošiljajo poštine prosto.

SRPSKA KNJIŽEVNA ZADRUGA V BEOGRADU

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA
MIKLOSIČEVA CESTA 14/II.

Izdelava in prodaja
damske in moške
konfekcije. — Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno

En gros. En detail.

Odmevi jugoslovenske pesmi po Češkoslovaški.

GRČAR TIT, predsednik pevskega zbora:

Turneja pevskega zbora UJU, sekcija Ljubljana.

Pobudo za ustanovitev našega učiteljskega pevskega zbora so dali razni učiteljski pevski zbori Češkoslovaške, ki so v zadnjih letih gostovali po naši državi. Kakor vsak pevski zbor, tako se je moral osobito naš boriti z raznimi težkočami, preden se je mogel dvigniti do te višine, v kakršni se nahaja danes. Predvsem imam v mislih veliko oddaljenost posameznih članov. Onstran Drave domuje naš član, iz ljutomerskih hribov prihaja Andrej in iz ptujske okolice redno zahaja članica k pevskim tečajem. Celo iz Savske banovine, iz lepe Bele Krajine, je članica našega zbora. Iz Ljubljane same je komaj petina pevcev in pevk pri našem zboru. Da mora članstvo mnogo žrtvovati je umevno. Za časa tečajev se mora vzdrževati vsak sam iz lastnih žepov, nekaterim plača odbor prenočišče in le malokateri dobi povrnjene izdatke za vožnjo. Nimamo lastnega lokala za vaje. Toda vrata Glasbene Matice v Ljubljani so nam vedno gostoljubno odprta in le v nepremostljivih slučajih se zatekamo k »Ljubljanskemu Zvonu«, ki nam da svoje prostore radevolje na razpolago.

V začetku smo se morali boriti tudi v gmotnem oziru; zadnji čas se je položaj izboljšal, ker prispevajo skoro vsa učiteljska društva, združena pri UJU, sekcija Ljubljana, svoj obolus. Vseh teh težkoč pa ne bi bilo možno premagati, da ni članstvo zbora tako idealno navdušeno za jugoslovensko glasbeno umetnost, za skupnost in za povzdigo ugleda celokupnega jugoslovenskega učiteljstva.

Razni lepi nastopi v in izven Ljubljane ter Zagrebu, in pobude naših prijateljev, so nam dali misliti, da bi tudi jugoslovenski učitelj ponese našo pesem izven države. Da bi se poklonili največjemu Slavenu T. Masaryku, da se oddolžimo češkoslovaškim tovarišicam in tovarišem in da posetimo naše severne brate, smo sklenili, da poletimo v republiko Češkoslovaško. Priprave, stroški in nastop pred najbolj muzikalnim narodom, bi nam kmalu vzeli pogum. Toda prijateljska vabila iz bratske države, že v naprej naznanjena, v polnem obsegu končan aranžma za posamezne koncerte ter red in disciplina članstva, nam je kaj hitro pregnalo malo dušje. In ko so 25. marca prisostvovali razni komponisti in kritiki naši glavni vaji v ljubljanskem Unionu in se izrazili, da bo zbor v polni meri vršil svojo misijo, smo z veseljem sreem zaprli svoje potne kovčge.

Polni dobre volje in v ponosa smo se poslovili 26. marca opoldne od češkoslovaškega konzula g. Resla ter zastopnikov raznih društev, od prijateljev in svojcev. Vsi so nam želeli obilo uspehov, mi pa smo jim v slovo stiskali roke z zagotovilom, da hočemo storiti vse, da častno izpolnimo svojo misijo.

Za prihodnji dan, 27. marca, ko je še vse počivalo in sanjalo, so nas pristrčno pozdravili bratje na češkoslovaških tleh, v Českih Budejovicah. Ze preje pa, ko smo prestopili avstrijsko mejo in prišli v Korne Dvoriste, nas je čakal odposlanec pripravljalnega odbora za naš koncert v Budejovicah ter vsakemu članu zbora izročil lično brošurico s programom v tem mestu ter opisom mesta. Nemalo smo se začudili, ko smo listali po knjižici, bila je pisana v prav lepi slovensčini. Pristrčno sprejeti od vseh kulturnih društev, nas je prevzel poveljnik I. češkega polka »Hus« polkovnik Klubal. Da bi ga videli: obraz resen, nastop silno vojaški, a srce njegovo polno ljubezni. Na hip si je osvojil srca nas vseh. A ko nas je zjutraj z vojaško budnico klical k zajtrku v častniško menzo in so nam tam stregli preljubeznivi njegovi častniki, tedaj ni bilo ni enega med nami, ki ne bi občudoval tega moža. Seveda, kje ne najdeš Slovenca — takoj smo se spoznali s profesorjem g. Vugo, ki nas je pozdravil, kakor tudi zastopnik učiteljstva g. Svačina. Predsednik lige v tem mestu g. dr. Beran, ki je že imel dolgo pred našim prihodom polne roke dela zaradi nas, je organiziral vse predpriprave za naše ugodno bivanje v Budejovicah in za koncert tako odlično, da se nismo mogli dovolj načuditi njegovi spretnosti.

Dopoldne smo se poklonili pred spomenikom padlih pri »Zborovu«: veličastna vojaška parada z godbo, divizijski general, četrtminutni molk — vse to nas je tako živo prevzelo, da je opis tega svečanega trenutka nemogoč. Poklonili smo se tudi pred spomenikom največjega organizatorja čeških legij v Rusiji polkovnika Šveca. Venec smo položili tudi pred spomenik iskrenega češkega rodoljuba Jirsika, ki sliči s svojim delovanjem jugoslovenskemu Strossmayerju. Podpredsednica Lige g. Dunjevičeva Slovenka, je bila ves čas med nami in je uporabila vse svoje velike zmožnosti, da nam je bilo bivanje v tem mestu nad vse prijetno.

Popoldne smo si ogledali tovarno za svinčnike »Podnik«. Tu nam je uradništvo razkazalo ves obrat. Za spomin pa je dobil vsak škatico raznih svinčnikov, a med njimi posebno eleganten svinčnik v naših narodnih barvah z napisom: Spomin na poset tovarne svinčnikov »Narodni Podnik«, a ostali z napisom: »Upominka z prvni české tužkárny«. Za ogled pivovarne je nedostajalo časa, zato pa se nas je ista spomnila z znatnim zneskom. Zvečer pri koncertu so nas pozdravili posamezni in skupni pevski zbori z našo himno ter z znamenitimi češkimi spevi. Po-

zdravil nas je zastopnik mestnega starešinstva, ki je v svojem govoru omenjal, da se je mesto osobito veselilo na naš poset, ker jim je Ljubljanska Matica zapustila najlepše spomine. Dvorana, ki je bila napolnjena do zadnjega koticčka, se je po koncertu hipoma izpremenila v rajalno dvorano. Kako radi bi se zamudili v družbi že omenjenih ter v družbi lepe soproge g. polkovnika ter še mnogo, mnogo drugih, toda misel, da je to komaj začetek, nas je pognala počivat v čisto poslopje »Husove« vojašnice. Zjutraj prihodnjega dne, ko smo bili zopet gostje že omenjene častniške menze, kjer smo si še enkrat ogledali prelepe slike, spomine na slavne boje tega polka v Sibiriji, smo morali pohiteti na vlak. Kar težko je bilo slovo od vseh ljubeznivih gostiteljev. Vojaška godba nam je zaigrala pozdrav in s solznimi očmi smo si stiskali roke. Kaj ostane od naših src za druga mesta?

V Plznu so že čitali o našem uspehu v Budejovicah in na kolodvoru se je nabrala množica odličnega občinstva predvsem člani lige, učiteljstva, pevskih društev ter javnih korporacij. Po pristrčnem sprejemu smo takoj hiteli v kino »Hvezda«, kjer nas je že čakala glavica pri glavici ljubkih otrok. Naš poverjenik g. A. Skulj je pozdravil te glasvice in zbor jim je zapel. To pristrčno poskanje drobnih ročic. Po matineji bi te glasvice kmalo zmečkale našega Srečka, ko jim je razdelil šopek, ki so mu ga prejeli poklonile. Tajnik lige g. Josip Burda, ki nam je prišel naproti do Stakonic, nas je odvedel h kosilu. Imel je polne roke dela z nami in nismo se mogli načuditi njegovi marljivosti. Seveda so nam preljubeznivo stregli prav vsi od kraja: podpredsednik lige g. Sowa s svojo gospo Slovenko, tovarišice učiteljice in druge so dale skoro vsem pevkam tako udobna stanovanja, da smo jih poslušali še teden dni po odhodu iz Plzna, da takih ugodnosti si ne bi upale niti želeti. Kar nas je bilo moških, smo se nastanili v Sokolskem domu in v eni izmed 30 plzenskih meščanskih šol.

Zvečer koncert: navdušenja ni bilo ne konca ne kraja. Navzočni so reprezentantje vojske, raznih institucij in društev. Zbor je pozdravil mestni župan, poslanec in predsednik Lige g. Luděk Pík, velik ljubitelj Jugoslovenov. Po koncertu pristrčna domačnost mnogih že naštetih in nenaštetih osebnosti ter Jugoslovenov, bivajočih v Plznu. Še in še bi radi slišali našo pesem, toda utrujenost in skrb za čistost glasu, sta presekala veselo razpoloženje. — Drugi dan smo se poklonili že omenjenemu županu mesta Plzen, ki nas je prijazno sprejel ter nas obdaril s »krasnimi knjigami, kot spomin na Plzen. Ogledali smo si znamenite Škodove tovarne; seveda svetovnoznano plzensko pivovarno tudi, saj jo prijazni g. ravnatelj razkaže prav rad, še rajše pa čuje našo jugoslovensko pesem.

Bliža se odhod v Prago, srce slovanstva, kritično oko. Skoro bali smo se Prage. Pa ta prijazni sprejem: ministerialni svetnik gen. tajnik lige g. dr. Beringer, Slovenci dr. Murko, dr. Mandič i. dr., saj mi mogoče opisati gostoljubnega sprejema. Moški v Tyršev dom, dame v »Sirotišnico« — povsod vzoren red in snaga. Večerja, prenočišče — drugi dan zopet mestni avtobusi, zastajajoča vožnja z električno, kdo bi mogel opisati vso ljubeznivost, gostoljubnost in pristrčnost. Ob 11. uri mladinska matineja v mestnem gledališču: nabito polna dvorana. Pozdrav našega poverjenika, sijajen nastop! Pa smo koncem naše matineje čuli konservatorično izvežban zbor Bakulove družine. Kdo je ta Bakula? Socialno čuteč človek, ki je zbral okoli sebe nebloglivo dečo, z od rojstva skvarjenimi ali manjkajočimi udi, jih vzgaja in vežba v petju ter z njimi potuje po vsem svetu. Vsako pesem naprej razloži. Kaj bi pravil: pri nekaterih pesmih smo skoro rajali, pri drugih zopet resnično jokali. Mož je, več kakor cel mož — umetnik.

Kosilo praške občine. Bogato obložene mize, predstavniki najvišjih oblasti in korporacij. Oglasi se gen. tajnik dr. Beringer, načelnik za I. in XII. okraj (Vinohrady), za njim drugi, tretji — oglaš se naš poverjenik A. Skulj, predlaga brzojavne pozdrave predsedniku Masaryku, Nj. Vel. kralju Aleksandru I. — frenetični Živio, Na zdar, razdelitev diplom, hitro dalje, film se razvija. Ogled prekrasnega mesta z avtobusi. Vozimo se v onih dveh, ki nam jih je dalo mesto. Spremljevalec, bivši legionar, govori srbskohrvatsko, opisal je vsako zanimivost. Pred parlamentom; hitro iz vozov — slika, v sredi priljubljeni g. dr. Beringer, slika za spomin na njegovo ljubeznivost. Spomeniki, Hradčani, palače, vse hitro kakor v filmu. Pokopališče čeških literatov, personificirana pieteta, viteška, pristrčna, pobožna. Zvečer v Narodno gledališče: Rusalka, 40 zastajajočih ložnih vstopnic, krasna scenerija, izmučeno, vendar sledimo z vso pazljivostjo. Drugi dan zopet ogledovanje, poklonitev v kabinetni pisarni, kjer smo izročili za predsednika g. T. Masaryka album z njegovo najljubšo pesmijo: »Zabučale gore« (Teče voda teče), ki jo je v ta namen priredil profesor Adamič. G. ravnatelj Juvance pa jo je napisal s svojo neprekosljivo roko. Za odsotnega poslanika g. dr. Andjeljovića pa so izročili krasno izdelano diplomu, delo akad. slikarja gosp. Justina v zahvalo za vrhovni protektorat nad našo turnejo.

Hradec Kralévi! Povsod smo bili sprejeti najpristrčneje, a tu je bilo vse res kraljevsko. Zastopniki lige in učiteljstva so se nam pripeljali naproti nekaj postaj, a na

končni postaji so nas sprejeli ostali. Z mestnimi avtobusi, ki nadomeščajo in v praktičnosti prekašajo cestno železnico, smo se odpeljali v Masarykovo šolo. Ta šola je v vsakem oziru najpopolnejša, podroben opis bi bil nad vse poučen in zanimiv. Tu nas je pozdravil mestni šolski svet in ostali zastopniki. Bratje mili, dragi bratje! Nepopisni trenotki! Solze si je brisal vsak navzočih in naš Emile, trda kranjska grča, ki mu je ta trenotek segel globoko v dušo, se je za zbor zahvalil z lepimi besedami. Matineja za šolsko mladino je bila nad vse pristrčna in zahotelo se nam je, da bi bilo vedno tako.

Pri dineju je vsak član prejel lokalni dnevnik s pristrčnim pozdravom v srbskohrvatskem jeziku. Ogled šol, mesta in raznih zanimivosti, nam je prehitro vzel čas za odidih. Zvečer se je vršil koncert v nabito polnem gledališču. Občinstvo navdušeno, marsikatero skladbo smo morali ponavljati. Po skupni večerji smo šli v krasno dvorano Grand hotel, kjer nam je priredilo domače učiteljstvo prelep večer: klavirske točke, solo pevske točke, recitacije. Prehitro nam je potekel večer, treba je bilo iti k počitku: dame v hotel, moški v vojašnico, kjer se nam je godilo kakor v hotelu. Drugo jutro ob 7. uri zajtrk v častniški obednici: največja pozornost, najljubeznivejša postrežba od častništva in moštva. Odhod na kolodvor; težka nam je bila ločitev od naših gostiteljev. Gospod višji konsulent Sikaček je živ vel samo za nas, mestni šolski svet, katerega gostje smo bili ves čas bivanja v Hradec Kraléve nam ostane večno v hvaležnem spominu, gospodu podpolkovniku najskrenejša zahvala za njegovo naklonjenost. Še par, par trenotkov — slikanje — in že je zažvižgal vlak. Mahali smo v pozdrav, eni naših pevke se je odtrgala zapetnica: popoldne telegram: Hosty, naramek nalezem, dorucime; zvečer ga ji je prinesla dama iz Hradec Kraléve v Olomuc. Kar je kdo sploh kje pozabljen, mu je bilo že medpotoma doposlano. Vzor pozornosti!

Nekaj gostiteljev nas je spremljalo tja do Pardubic, kjer smo si še enkrat bratski stisnili roke z željo, da bi se zopet kmalu videli.

Olomuc! Godba na pihala, Drago prvi iz vlaka, predstavljanje, pristrčni pozdravi od vseh predstaviteljev: Liga, mestno zastopstvo, Sokol, pevski zbor »Žerotin«, učiteljstvo i. dr. Odpeljali smo se z električno v vojašnico in kuratorji Pöttingen. Omeniti moramo takoj, da so tudi posebno pozornost posvečali našemu zboru, imenoma učitelj František Rychly (ki je trdil, da se ta čas, ko smo Slovenci v Olomucu, piše Brzovlak [rychly = brzovlak]), blagajnik Lige, zastopnik Jednote Učiteljske: Josip Kozinek, predsednik, Adolf Deležel, tajnik in Josef Zlámal, blagajnik.

Praznično razpoloženi smo po kosilu in vaji odšli korporativno v mestno posvetovalnico, kjer nas je pristrčno pozdravil gosp. podžupan ter nam prečital pismo obolega g. župana Vaša domovina. V dvorani so nam kazali sliko pevskega zbora »Ljubljana«. Obiskali smo nato mavzolej jugoslovenskih vojakov. 1200 mrtvaških krst pretresljivo svedoči o teški borbi za svobodo. Položili smo jim vence in vrečice prsti iz slovenske grude. — Razdelili smo se na skupine — ogledali si krasno urejeni Sokolski dom, gospodinjstvo šole in moderne šole. Povsod so nas pričakovali najpristrčneje in povsod imeli pripravljene zakuske za ves zbor. Toda hiteti je bilo treba, večer se je že bližal in z njim koncert. Dvorana Besednega doma nabito polna najodličnejšega občinstva. Med odmorom se pogovarjam s starejšim gospodom: »Pa kako je sada kod vas?« »E, pa vrlo dobro!« — »Bio sam več dva puta u Ljubljani. Pozdravite mi vaše vatrogasce!« — Povsod so poudarjali kaj nas vse družijo, a refren vsega je bil: pesem pa je ona močna vez, ki nas najbolj družijo, saj ona je izliv duše. — Vprašajte naše literate po dr. Vybáralu, ono veliko slovansko dušo, ki neumorno dela in živi le za skupnost slovanstva. Bil je v Olomucu neizžerna fizična in duševna sla, ki nas je spremljal od prvega trenutka, do našega odhoda. Tega gospoda sem naravnost vzljubil.

Po koncertu skupna večerja, po kateri so razni predstavitelji povedali dokaj pristrčnih. Divizijski general je kratko odgovoril na Srečkov nagovor: »Pozdravite jugoslovensko vojsko«. Pevski zbor »Žerotin« nam je slajšal večer z izbranimi pesmimi. Tu sem zopet čel moravsko »Utopljenko«, ki jo je jeseni prednašal v Ljubljani pevski zbor slovaških učiteljev.

Moški, ki smo prenočevali v vojašnici, smo že pri prihodu dobili posebne legitamacije, s katerimi smo se izkazali pred odhodom v vojašnice: red nad vse.

Drugo jutro — 3. aprila — nas je spremljala množica odličnih domačinov na kolodvor. Iskrena zahvala za bratsko gostoljubnost, pristrčno slovo in vlak je odbrzel. Hvala vam bratje, hvala nepozabni gospod Vybáral!

Brno! Pristrčnost nad pristrčnostjo! Ze v Pragi smo se veselili naših visokošolcev, ki so nam marsikatero rekli v Tyrševem domu, tu v Brnu so se mobilizirali in storili vse po svojih močeh. Bili so vedno med nami na uslugo. Pozdravi, dobrodošlice na kolodvoru. Pred Brnom nam je prišel naproti odbornik Lige, ki nam je dal za vsakega naslov, kje bo stanoval. Da je bila zmota izključena, so bila nakazila raznih barv. Hitro smo se udo-

mačili. Ogled Stadionu, veličastna nova sokolska stavba z vsem komfortom, celo radiostanico smo videli v njem. Velikanska dvorana je napravila na nas poseben vtis. V tej dvorani smo zvečer koncertirali. V tem posloppju smo imeli tudi skupna kosila in večerje. Hitro je minil popoldan in zvečer koncert. Posebno animirani smo tu nastopili. Cela vrsta vencev. Pa smo se sešli z znancem: Pevski zbor moravskih učiteljev, isti učiteljic. Neizbrisni spomini. Oni, ki so nam dali pobudo za ustanovitev lastnega zbora. Hvala vam! Banket, prijateljsko razpoloženje, odlični Brnčani navzočni; izmučenost pa nas je gnala v snažna prenočišča.

Drugi dan — prost — nas je pozdravil z dežjem. Toda posla dovolj! Ogled starega zgodovinskega gradu, obisk šole. Deca z jugoslovenskimi trobojnicami nas je sprejela v moderni šolski stavbi. — Naprej zastava slave — je zadonela. Emil bi bil rad pomagala, a kranjska grča je povsem popustila. Kakor njemu, tako je tudi nam postalo pri srcu nekako mehko, oči pa so bile rosne. Malčke so za naš obisk posebe naučili slovensko himno. Kaj vse so nam dali naši severni bratje, se je dalo samo čutiti, opisati tega ni mogoče. Obisk pri mestnem županstvu, ljubeznivost. Pa naš »kučegazda«, vedno med nami, gospod konzul: »Posle podne dođite kod mene, da si ogledate moj podrum!« Ogledali smo kajpada klet, deležni smo pa bili tudi njenih dobrot. Posebno pozornost in skrb sta posvetila našemu zboru gospoda ing. Filkuka, podpredsednik Lige ter tajnik iste Lik Janek.

Tako je napačil zadnji dan naše turneje Bratislava. Lepo, veličastno mesto je to ob Donavi. Tu smo bili zopet doma, saj smo med prvimi zagledali znanca od jeseni dirigenta zbora slovaških učiteljev prof. Ruppeltda. Na kolodvoru svečan sprejem. In že smo bili v največjem hotelu Carltonu. Tu so imeli imenoma določene sobe in v pičli uri smo že prenovljeni stopili na cesto. Koliko zanimivosti! Gospod Aurel Styk, podpredsednik Lige je odvedel deputacijo k starosti mesta g. dr. Krnu. Ljubeznivi g. župan nam je razkazal zgodovinske zanimivosti, krasno ohranjeni gobelini, ki jih bržčas ni najti nikjer drugje. Vodil nas je tudi v zgodovinsko dvorano, kjer je Napoleon leta 1805. podpisal mir. Hiteli smo k predstavniku slovaške pokrajine g. dr. Drobnyu, ki je izrazil posebno veselje nad našim prihodom. Ogledali smo si mesto, zeleni Dunav, vrve nje po ulicah. — Zvečer se je vršil koncert v veliki dvorani Vladne budove v navzočnosti najraznovrstnejših osebnosti.

Prav mična je bila skupina 50 mladenk in mladeničev iz vasi Vajnory v lepih narodnih nošah. Pred začetkom je nastopil bratislavski pevski zbor. Zbor je pozdravil monsignor dr. Kolisek, ki je omenjal tesne zveze slovenske pesmi. Koncert je prenašan potom radia. Po koncertu je bila sijajno prirejena slavnostna večerja, pri kateri so bile izrečene najpristrčneje napitnice. Bilo je tako pristrčno, da se nismo mogli ločiti, saj je pa bil za nas tudi ta večer prvi, ko smo mogli prosti skrb za drugi dan, pozno v noč pogovarjati se z milimi brati.

Zjutraj pristrčno: na svidenje in že smo se odpeljali proti Dunaju. Deževni dan nam ni vzel dobre volje, saj smo bili prosti in klub lépoti, ki smo je bili ves čas deležni, smo hrepeneli po naši Ljubljani.

Neprespani, vendar polni navdušenja, smo izstopili v Ljubljani. Tu nas je obsula množica čestitk, pristrčnih, iskrenih. Prav posebno smo se razveselili, ko smo zagledali prijatelja gospoda koncertnega mojstra M. Hubada, ki nam je iskreno čestital. Zastopnik mesta g. dr. Zarnik, zastopnik »Hubadove župe« g. dr. Švigelj, ter v imenu mest. mag. prov. oddelka in v imenu učiteljstva gospod šolski nadzornik A. Rape — vsi so iskreno pozdravili, čestitali in se veselili, da je naša turneja pripela novo vez bratskih stikov, medsebojnega spoznavanja, medsebojne ljubezni. Prav pristrčno nas je pozdravil češkoslovaški konzul g. dr. Resl.

Še stisk rok, kratko: na svidenje in že se je razgubil ves zbor po vsej Dravski banovini. Da, na svidenje čimprej, da bomo skupno obujali prelepe spomine na viteško, bratsko državo, našo učiteljico.

Povsod kamor smo prišli v bratski državi, je bilo vse najlepše pripravljeno, odveč sta nam bila vsaka skrb in delo. Prav povsod so nam takoj odvezli prtljago in dobili smo jo zopet v stanovanjih. Isto je bilo pri odhodu. Mestna starešinstva, ki so prevzela protektorat nad koncerti, izvzemši Hradec Kraléve, kjer je prevzel protektorat mestni šolski svet, so skrbela, da je bil naš gmoten in moralen položaj nad vsakim pričakovanjem. S posebno zahvalo se spominjam slavne češkoslovaške vojske. Češkoslovaška Jugoslovenska Liga je povsod brezhibno skrbela, da je bilo naše bivanje prijetno. Učiteljstvo in njih organizacije so nastopale tovariško, povsod so nam stregli z največjo uslužnostjo.

Vrlemu Sokolstvu najiskrenejša zahvala. Zahvala tudi akad. društvu Jugoslavija v Pragi in Brnu, pevskim društvom in drugim kulturnim društvom.

Gotovo bi bilo napisati o naši lepo uspeši turneji celo knjigo zanimivosti, osobito bi bilo še naštetih mnogoštevilne osebnosti, ki so posvetile vse svoje sile naši turneji. Vsem imenovanim in neimenovanim naša iskrena zahvala.

Živeli naši iskreni bratje in sestre!

EMIL ADAMIČ:

Po turneji.

Vem, da se bom z eno ali drugo besedo, ki jo bom napisal, zameril, toda kljub temu se mi zdi, da je prav, ako se po končanem delu pomenimo med seboj kot odrasli, pametni ljudje. Taki ljudje vedo, da se je začetnikom težko ogniti napakam, dalje, da si napake ne smejo prikrijevati, ker se jih s tem, da jih spoznajo, v bodoče lažje ognejo. Upam namreč, da je nam vsem silno mnogo do tega, da nam morebitna bodoča turneja prinese še več uspehov, kot ravnokar minula. Te pa bomo dosegli, ako si sedaj pogledamo odkritosrčno iz oči v oči in popravimo, kar se da popraviti.

Zbor.

Pevski zbor je na turneji sestojal iz okrogli 80 pevk in pevcev. Ti ljudje so razkropljeni po vsej Dravski banovini, nekaj jih je celo iz Savske. Pevske vaje in koncertna turneja jih je odtrgala od šolskega dela tekom leta za lepo število dni. Brezdvomno je vsled tega trpel pouk, trpeli pa so tudi sami, prinašali gmotne žrtve, živeli brez reda, izpostavljali se neprijetnostim neudobnega potovanja, neugodnih prenočišč itd. Če so morali njihovi tovariši delati doma zanje v dvojni meri, je to bilo le malo trpljenja proti onemu trpljenju, ki so ga morali prinašati pevci na silno mučni in raznih »štrapa« polni svoji poti. Kot vestni učitelji pa vendarle ne smemo prezreti škode, ki jo je trpel šolski pouk vsled odsotnosti tolikega števila učiteljev. Kako zmanjšati to škodo? Popolnoma ogniti se je ne moremo. Korist, ki jo daje pevske zbor s svojim pevske delom sebi in svojemu narodu, mora odtehati škodo. Oblasti, ki ogromni pomen pevskega zbora in njegovega dela, hvalabogu, uvidijo, naj bi morda vse te pevce dirigirale čim bližje centru ter jim s tem prikrajšale časovne in gmotne žrtve. Vsled tako ustvarjene bližine njihovih službenih mest pri centru, lahko odpadajo vsi dopusti za delovne dni, saj bi se zbor lahko shajal k vajah ob nedeljah in praznikih in to celo večkrat; kot sedaj in bolj redno. Kvaliteta učiteljskih moči je, upam, povsod enako visoka in za šolsko delo je prav vseeno, ako pevec služi v bližini Ljubljane, nepevec pa kje drugod. Navidezni privilegij službovanja blizu Ljubljane ali v Ljubljani naj bi imel oni, ki poleg svojega šolskega dela izvršuje še tako važno kulturno nalogo, kot je delo v pevske zboru učiteljsva. Zvočnost zbora pa bi tudi prav nič ne trpela, ako bi se število njegovih članov glasovno sorazmerno skrčilo. Ne bojim se napisati, da so v pevske zboru boljši in slabši pevci, ne bojim se napisati, da bi 50 do 60 dobrih pevcev zamoglo z lahkoto izvršiti isto umetniško nalogo, kot jo vrši sedaj 80 pevcev različne kakovosti. Ne bojim se končno zapisati, da bi bilo treba prav kmalu izvesti rigorozno selekcijo zbora, toda — bal bi se isto izvršiti! Zabarikadirali bi se prej za devetimi zidovi; kajti ni ga pevec v zboru, ki bi ne bil navdušen pevec, ki bi ne bil ponosen na to, da je v zboru, ki bi ne smatral svojo izločitev za sramoto.

Pevski zbor mora stati na lastnih nogah. Nobene tuje pomoči in naj bo ista še tako dobrodošla! Vem, da je še mnogo, mnogo izvrstnih pevcev-učiteljev. Le pridobiti jih je treba. Prepričan sem, da bo z začetkom študiranja novega programa precejšnje povpraševanje po sprejemu v zbor. Zboru je treba še večje izravnosti in simetrije glasov, zato sprejmite v zbor le pevce, s katerimi bo to mogoče doseči. Sopran je zvočen, dovolj homogen, manjka mu pa še jasne, lahkotne višine, alt je izmed vseh glasovnih grup najodličnejši, ta naj bo vzor vsem ostalim skupinam, tenorji potrebujejo izpopolnitve, kajti treba je peti tudi v moškem zboru, bas ima nekatere zelo lepe nizke base, dandanes potrebna višina pa se skupini težko udaja. Predvsem pa: numerus clausus. Toliko pevcev in pevk, pa niti enega več. Za vaktantna mesta naj se pevci bore. V zboru biti, mora veljati kot zasluženo odlikovanje.

Vsi člani zbora naj bodo ena družina. Veze naj jih iskreno, odkritosrčno tovarišstvo. Gospodje naj bodo taktični kavalirji, dame ne preveč ambicioznejše. Pomagati moramo drug drugemu, zlasti pa na težavnih potovanjih, v skupnih prenočiščih itd. Naravno je, da zbor sestoji iz mlajših in starejših moči. Po vedati pa je treba naravnost, da odklikuje mladino brezobzirnost, nestrpnost, neprijeten egoizem, semtertarnost, arogantnost, nemožna manira, saj je ta mladina še neizkušena, starejši člani pa so radi zopet sami zase, prehitro zamerijo, rajši grajajo, kot podučavajo. Pa dovolj o tem.

Program.

Koncertni program, kakršnega je pripravil pevske zbor za svojo turneje obsega skladbe slovenskih, hrvatskih in srbskih komponistov, je sodoben, moderen, silno naporen in ogromen. Zmagati ga je zamogel le pevske zbor takšnega glasovnega materijala, takšne splošne glasbene naobrazbe, takšne ambicije, kot je le učiteljske pevske zbor in s takšnim dirigentom, kakršnega ima le učiteljske pevske zbor.

Izmed 29, oziroma 30 točk programa je bilo 9, oziroma 10 slovenskih, 1 srbska in 19 hrvatskih. Bodoči program bodi v tem oziru v vseh treh delih kolikor mogoče izravnani. Pesmi religiozne, resne vsebine so daleč prekašale no število pesmi radostnega značaja. Modra raznolikost, pisana raznovrstnost povzdigne interese publike, ga poživi. Zbor ne poje samo za visoko naobražene kritike, ampak v prvi vrsti za publiko. Ne za publiko v vulgarnem pomenu besede, ampak za publiko, ki zamore tudi v veseli pesmi razlikovati umetnost od banalnosti. Ta publika si

je povsod želela slovenskih narodnih pesmi. Na programu je bila samo ena. Ne bi bilo tu treba »Miške« ali »Gor čez izaro«. Slava bogu, Slovenci imamo poleg teh še ogromno število odlično prirejenih koncertnih živahnih narodnih pesmi.

Na programu je bila točka, ki je absorbirala več pevske potrpežljivosti in časa za študij, ko deset drugih, ni pa dosegla žrtvam primerno priznanje niti pri publiku, niti pri najserioznejši kritiki. Naj se v bodoče pevci ne mučijo z brezplodnimi eksperimenti! Program sta obogatili dve Ravnikovi točki s triročnim klavirjem ter Papandopulov ciklus s sopranskim solom. Vse to je bilo prekrasno, visoko umetniško, je močno pripomoglo k barvitosti programa, toda je silno drago! Ako pa si zamoremo to izlaska privoščiti, tedaj bi si tega želel še več! Izpustil bi zato lahko nekatere druge stvari. S tem bi oddelčno predloži program blagodejno skrajšal. Vsak koncert je trajal najmanj dve uri in pol. Disciplinirana publika je sicer poslušala do konca. Ob sklepu prvega dela pa je postajala nervозна, drugi del so k sreči zaključile zelo ugodno Lajovičeve »Zabe« in Ravnikovi dve pesmi, tretjemu delu pa bi želel v narodnih pesmih več raznovrstnosti. Tam je dvignil padajočo linijo zanimanja moj »Potrkan ples« ter Mokranjac. V splošnem dovolj sprotno sestavljen program; bodoči pa bo sestavljen na bazi omenjenih preizkušenj, še učinkitejši. Nikdar in nikoli se ne sme program krajšati ali izpremenjati brez najnujnejše potrebe. Vsako spremembo je treba naznaniti in utemeljiti. Tudi matineeje, dasiravno so namenjene n. pr. šolske mladini, morajo biti serijozno nastudirane, kajti za mladino je najboljše komaj dovolj dobro!

Pot.

Pevski zbor slov. učiteljev bi si ne mogel izbrati za prvo svojo turnejo boljše poti, kakor si jo je izbral. Češkoslovaško in jugoslovensko prijateljstvo, skupni interesi, silna češkoslovaška društvena organiziranost, brezmejna gostoljubnost, jasno razumevanje položaja, po drugih pevcih uglajena pot, vse to in še mnogo, mnogo drugega je pripomoglo k tako sijajnim našim uspehom. Ne smemo si torej domišljati, da smo te uspehe dosegli samo s svojo pesmijo. Enak izlet v Nemčijo, Francijo itd. bi se nikakor ne obnesel tako. Naš pogled v bodočnost mora biti trezen, ostati moramo na realnih tleh dosegljivosti. Ta pot na Češkoslovaško pa je bil tudi izredno sprotno pripravljen. Pevski zbor naj nikakor ne pozabi nepoplačljivih zaslug onih, ki so mu ugledili pot, mu preskrbeli prevozna sredstva, sprejeme, prenočišča, prehrano, dvorane in sto in sto drugih udobnosti.

V bodoče pa bo vendar treba skrbeti za večjo udobnost pevcev v vozovih. En vagon absolutno ne zadošča. Pevci, ki se vsled hlastnosti potovanja, poznega počitka, zgodnjega vstajanja, pevcikovih naporov itd. ne morejo odpočiti, morajo imeti dovolj prostora v vagonih, da vsaj stegeje utrujene ude. Neizpočiti pevec poje slabše, kot izpočiti. Mogoče, da bo to uvidela tudi prometna oblast in bo za pevce boljše poskrbela. Denar rabiš tudi, ako imaš prosto vse: pot, stanovanje in jed. Nič ni mučnejšega za blagajnika kot naval denarno izčrpanih tovaršev na njegovo skupno blagajno. Ako nimaš denarja več, kot ga v zdravih razmerah potrebuješ, ostani doma! Ne kupuj nepotrebnih reči, ne nosi s seboj balasta! Po večini dobiš doma vse cenejše kot drugod. Ne jej več, kot doma, ne pij več, kot doma. Bolje je obojega manj, kot doma. Bodi skromen, a ne ponižen! Zavedaj se svojega dostojanstva, svoje misije, molči in glej! Pridigali slišali so jo peveci pred odhodom. No, vsikdar in pri vseh ni zalegla. Treba jo je torej vedno in vedno ponavljati! Preden greš v tujino, vzemi v roke potno knjigo, prečitaj zgodovino, osveži in izpopolni svoje zemljepisno znanje, uč se jezika. Med tem, ko ti vidiš enega človeka, jih gleda na tebe sto! Odgovoren nisi samo zase, ampak za ves zbor, za svoj narod, za ugled svoje države. »Jugoslovenstvo« na Češkoslovaškem izgublja svoje svetlo ime. Tja prihajajo društva, skupine, ki temu spočetka tako visoko spoštovanemu »Jugoslovenstvu« izpodkopavajo prestol. Moral sem slišati na njihov račun marsikatero grenko in bridko! Merodajne oblasti naj si dobro premislijo, komu dovolijo družabne izlete na Češkoslovaško. Naš zbor je na Češkoslovaškem v tem oziru obdržal v celoti čudovito disciplino in mu kakih pregreh nedostatkov itd. niti zarizgen sovržnik ne more očitati. Le mi sami si želimo še vzornejšega notranjega reda. eksaktnjšega izpolnjevanja določenega ceremonijalnega programa, tesnejših medsebojnih vezi.

Videli smo, kako znajo sprejemati, častiti in gostiti Čehoslovaki. Ne samo votle besede, ne samo gladki pokloni. Resnična iskrenost, tehtna, dragocena dejanja; kajti oni vedo, da grede odmevi takih tudi politično velevažnih sprejemov po vsej Evropi. Prav v dnu srca se moramo vedno in ob vsaki priliki tudi mi tega zavedati. Zato morajo imeti naši odgovori tehten, skrbno premišljen značaj, biti morajo vredni v vsaki kretnji, v vsaki besedi, v vsakem daljšem govoru, v vsakem nastopu veličine trenutka. Oni tvorijo za veliko množino prisotnih ali od daleč gledajočih važen dogodek, od katerega je več odvisno, kakor bi si kdo mislil. Najmanjšo nestrpnost, netaktnost, napako lahko pograbijo nam nenaklonjeni listi kot lačni psi masno kost. Na Češkoslovaško ni smo prišli le kot pevci, ampak še bolj kot Jugoslovenci!

Koncerti in kritika.

Pevski zbor je v tesnih dvanajstih dneh odpotoval iz Ljubljane, premeril Češkoslovaško od zahoda do vzhoda, absolviral 10 konz-

certnih prireditve, uspel brez koncertov počivati 2 dni, prebiti čez deževni dan na Dunaju in se je vrnil v Ljubljano, drugi dan pa so se pevci že nahajali sredi svojega šolskega dela. To bičanje iz kraja v kraj ni ostalo za kvaliteto koncertov brez posledic. Dočim so prvi koncerti kazali vsežino in prožnost podavanja, je zadnji koncert stal pod pezo izmučenosti, ohlapnosti in dekoncentracije iz vajajočih. Vrh tega pa v Bratislavi tudi koncertna dvorana ni bila akustično ugodna. Vendar je treba zapisati z obema rokama: doživel sem do danes osem koncertnih turnej, no, pri nobeni niso še pevci vztrajali s tako železno voljo, s takim elanom, s tako bistro pozornostjo do konca. Vsi koncerti so pokazali brezpogojno pokorščino pevcev do dirigenta, vzgladno disciplino nastopov, nezlomljivo pevsko energijo in posnemanja vredno samozavest. Treba je bilo le dobre, bodrilne, prijateljske besede in šli bi za svoje delo v ogenj. Nasprotno pa jih je bila zla, nedobrohota napaka v stanu postati. Tatarske vesti v neugodnih kritikah, ki so se po praških dveh koncertih začele o zboru razširjati, bi kmalu pevske zboru vzele prepotrebni pogum. Za razširjanje takih neutemeljenih vesti bi bilo treba v bodoče uvesti občutno kazen. K sreči so se pevci lahko sami prepričali, kaj je res in kaj ni. Vse kritike brez izjeme so nad vse ugodne, laskave, priznavalne. Češkoslovaški kritiki takorekoko dan za dnem tonejo v muziki in nimajo časa na dolgo in široko razkladati svojih sodb. Povedo kratko in jedrnat, kar je treba, se ne laskajo, ničesar ne prikrijevajo in mogoče se je absolutno zanesti na njihove besede. V odlični meri so bili deležni njihove pohvale dirigent, zbor in jugoslovenska pesem. Pripomniti moram, da nekateri kritiki niso bili izčrpno informirani o kratkem obstoju in sestavi zbora, da niso vsled žurnalistične prezaposlenosti pri koncertih počakali do konca, da jim je v listih točno odmerjen prostor itd. Primerjalne kritike so bile, so in bodo vedno več ali manj odiozne. Ako so nekateri kritiki postavili pevske zbor Glasbene Maticice na prvo mesto, pa se temu mnenju, ako smo pošteni, moramo pridružiti tudi mi. In zato nas ni treba biti prav nič sram. Ako smo mi danes, po samo petletnem svojem obstoju, pri pčlem in silno otežčenem številu vaj na drugem mestu, je to za nas velika čast, kajti pred nami je samo en zbor, za nami pa sto. Ta zbor, ki je pred nami, ima pedesetletno slavno tradicijo, ima mnogokrat preizkušen in v sto in sto vajah izpiljen pevske material, ima v primeri z našim lahek program, ki je imprimator presjel od našega največjega in najizkušenejšega zborovskega dirigenta, pevskega očeta mojstra Hubada. Ponosni moramo biti, da smo za pevske zbor Glasbene Maticice takoj prvi! Truditi se moramo, delati še z večjo vneemo, da bomo kdaj stali z njim v isti vrsti, kajti v tem plemenitem boju ne sme biti niti premagovalec niti premagancev. V službi glasbe morajo osebnosti in privatne ambicije stopiti v ozadje: pevec mora biti le skromen, iskren služabnik glasbene umetnosti.

Bodoče delo.

Prijetno je počivati na lavorikah. Toda, kdor je enkrat občutil sladke, omanljiv strup časti in slave, pa nima pokoja in miru, dokler se z njim ne opoži še in še, brezkončno. V ostrem, nesentimentalnem boju za čast in slavo ni počitka, tudi na lavorikah ne. Te kmalu ovenejo, ako jih z novim, kravim znojem žrtev in dela ne osvežimo vedno iznova. Vsako brezdelje je že nazadovanje.

Ne o delu daljne, temveč le o delu najbližje bodočnosti bi rad povedal eno ali dve! Zbor se je sicer razšel po svojih domovih, a ohladil se še ni. In dokler je še vroč, dokler je še v formi, dokler ga žene še sila energije, naj pokaže Ljubljani, svojim tovarišem, svoji domovini, s čemer se je ponašal na svoji turneji po Češkoslovaškem. Odbor je že sklenil, da priredi zbor v prvi polovici meseca maja koncert s prav istim sporedom, kakor ga je izvajal na svoji koncertni poti. Tako je tudi popolnoma prav. In ker je pač tako povsodi na svetu, da naletiš doma na ostrejšje in brezobzirnejše sodnike, kot v tujini, mora biti pevske zbor za ljubljanski koncert točno in skrbno pripravljen. Zaradi tega morajo razpisano vajo posetiti brez izjeme in brez pardona vsi, ki so peli na Češkoslovaškem. Vsaka nadaljnja debata o tem je brezplodna. Tedaj vsi k vaji, vsi h koncertu!

In prav kmalu na to veliko, blagorodno domovinsko delo, ki bodi obenem tudi bogato plačilo pevcev za njihov nesebični, brezkrajni trud. Na morje!

Bolehne roke segajo po Dalmaciji, po našem morju. Pojdimo z navduševalno, gorečo pesmijo tja, bodrimo, krepimo, poživljajmo naš narod v njegovi žilavi odpornosti, zažigimo ljubezen do velike naše domovine v solnčnem ognju naše jadranske obali da bo zagorela kot neugasljiva baklja, v katere žgočih plamenih mora razpasti v prah in pepel vsak sovražni naval.

Na morje! Na naše morje! Sušak, Šibenik, Split, Dubrovnik. Od tu v Mostar, Sarajevo in v srce, v Beograd! In morda še kaj več preje, ali pozneje! Če smo dali Češkoslovaški naše spoštovanje in občudovanje, našo iskrenost in pesem, moramo svoji domovini dati vse to in povrh še naša srca. Domu veljaj torej naše prvo bodoče delo!

J. MAČEK

UČITELJSKI TOVARIŠ
v oblekah in površnikih
najeinejši
LJUBLJANA
Aleksandrova
cesta št. 12.

Kritike inozemskih listov o turneji učit. pevskega zbora.

České slovo. — Praha.

Pevski zbor slovenskih učiteljev

je pel v ponedeljek v Smetanovi dvorani. Zbor disponira s svežimi (prožnimi) glasovi, ki so krasno disciplinirani po zborovodji Srečku Kumaru, in pešem, katero nam (zbor) prinasa, zajema (vsebuje) mikavnost in svojevtrstnost narodnega življenja, kot se kaže v raznih ljudskih obredih, v izlivih i radosti i zaosti — bodisi da je to v narodnih podisi v umetni pesmi. Kitmični element je tu bogato zastopan in temperamentno izrazen. Ljudi gostje, ki so svoj koncert posvetili proslavi rojstnega dne našega prezidenta, so bili prisrčno sprejeti.

Národní noviny — Brno — 5. april 1930.

Mešan pevske zbor slovenskega učiteljsva

se je predstavil na svojem potovanju po republiku tudi v Brnu v Stadionski dvorani dne 3. aprila in pokazal, da predstavlja krepus precejšnje discipline v kljub kratkemu obstoju. Pretehtajo (večino imajo) ženski glasovi — vsaj na turneji je bilo tako. — Zbor čisto mtonira in kaže, da je pod roko svojega temperamentnega vodje Kumara elastičen korpus, s katerim je gotovo vselej delati. Avtorji, ki jih ima na repertoirju, se skoro vsi nagibajo k ljudski pesmi in to obdelavajo na svojevtrsten način, ki se izogiba prevratnim novostim. Vse sprejemamo hvaležno, saj pride do nas tako malo z njihove tvorbe! Adamič, Lajovic, Kogoj, pri nas šolanil Kavnik in Papandopulo, Pečič ter Zganec pa tvorijo najzanimivejši donos tega bratskega oznanjenja pesmi. Koncert, žal ni bil tako obiskan kot je bilo pričakovati, toda njegov potek je bil od točke do točke bolj navdušen in občinstvo je bilo končno tascinirano od teh pevcev, ki so se lahko s ponosom pobahali s solistinjo izrednega formata, sopranistinja A. Mezetovo, z glasom, kakršne je dandanes le redko čuti v taki krasoti, čistosti in sigurnosti v postopih v višino. Pevce so pozdravili in jim oddali vence župan Tomeš za Brno, govornik Čs. jugoslovske lige, Zbor mor. učiteljev, Pev. združ. mor. učiteljev, OPUS, Ustr. spolek uč. jednot Jugoslavie in dr.

Narodní politika — Praha — 5. aprila 1930.

Poset Ljubljanske sekcije Pevskega zbora Udruženja jugoslovanskega učiteljsva

je bil že ocenjen kot krasen izraz kulturne naklonjenosti bratskega naroda. Nič manj vreden ni umetniški pomen tega poseta. Mešana zbor, ki je bil ustanovljen pred razmeroma kratkim časom od prof. Srečka Kumara, katerega tudi isti dirigent zavestno vodi, ima že dobro vzgojen reprodukciski slog in širok razgled po jugoslov. vokalnih tvorbah (skladb). Korpus, ki je srečno obdarjen z lepimi glasovi (pozornost so vzbujali posebno »alti), spaja discipliniran duh; ta korpus se ne boji tehničnih težav, ki jih premaguje s preciznostjo, toda nad vse ga odklikuje neposnemljiv temperament, s katerim preživlja svojo narodno glasbo. Dasi program ni vseboval le narodnih tekstov, je vendar narodni značaj pronač v vseh točkah. Slišali smo narodne pesmi iz Bosne in jurjevske s Turopolja od Fr. Dugana ml., efektne Adamičeve zbere (balado Vragova neveste in bujni plesni Dupák) kompozicijsko jedrnato igrice, Lajovičev in Kogojev (Zlato v Blatni vasi in Vrabci in strašilo), cele cikle na folkloristične teme (Grgoševičev Okolo žnjačkog vjenca in Papandopulove Svatovske popevke s težavnim sopranskim solom, ki ga je v izborni interpretaciji podala gđc. Anica Meze) celotno vržene Zgančeve skladbe, srečno sestavljeno ruksvet srbskih pesmi od St. Mokranjca. Posebno lepo se je predstavil ženski zbor, bodisi a capella v Romarski popevki Št. Slavenskega, ki je versko zelo občutna, ali pa v srčkanih Kolednikih in zvočno pestrih Lajovičevih Zabah, istotako tudi v obeh zanimivih delih Janka Ravnika s štiriročno klavirsko spremljavo, ki sta impresionistično orientirani. Izvajanje zbora, ki je bilo ves čas spremljano od živgega odobravanja in pozornosti občinstva, zapuša drag in trajen spomin.

Narodní listy — Praha — 3. aprila 1930.

Isti večer je imel svoj drugi pražki koncert učiteljske zbor »Ljubljana«.

V svojem sporedu so tudi tu slovenski pevci zajemali iz bogatega studenca svojih narodnih pesmi, v katerih odseva muzikalnost in globoka in fina občutnost ljudske duše. Harmonizacijo teh pesmi povsod izredno radi slišijo zaradi njih karakterističnih znakov, kaj tu dela z večjo umetnostjo, tam zopet bolj, preprosto, pač kakor ravno zahteva besedilo. Inteligentni in izborni zborovodja g. Srečko Kumar dela zavestno na nalogi propažiranja slovenske pesmi v tujini, da pokaže, kako bogata je glasbena darjenost na roda. Večer je slavnosten in obenem radosten značaj. Navdušeno občinstvo je obsipalo pevce s priznanjem in odklikovalo s cvetjem. Dragi slovenski gostje so lahko prepričani, da so se s svojim petjem zapisali v srce in priljubljenost češke metropole.

Lidové Noviny — Brno — 4. april 1930.

Jugoslovanski učitelji v Brnu.

Včerajšnji koncert jugoslovanskega učiteljskega mešanega zbora, ki se je vršil na Stadionu v Brnu v proslavo osemdesetega rojstnega dne gospoda prezidenta republike,

je postal povod pristranih izrazov simpatije, ki jo goji češki narod do bratskega naroda jugoslovenskega. Ze pri svojem nastopu je bil zbor pozdravljen z dolgo trajajočim aplavzom, njegovo izvajanje je bilo zasledovano z največjo pazljivostjo in poplačano s pristranimi sprejemi. Njih nivo, kar se tiče reprodukcije strani, odgovarja približno sposobnosti naših dobrih pevskih društev, nikakor pa ne sposobnosti vzornih učiteljskih udruženj, kar pa je povsem opravičljivo z dejstvom, da je to pred kratkim organizirani korpus, ki pod vodstvom svojega sposobnega in finega vodje, prof. Srečka Kumara, še ni mogel popolnoma razviti vseh bogatih zmožnosti. Spored je jasno poudarjal oni del jugoslovenske zborovske tvorbe, ki se naslanja na ljudsko pesem, bodisi da se zadovoljuje z nje harmonično uredbo ali pa, da prehaja od ljudskega materiala k višjim, idealističnim tvorbam. Gotovo, da je bilo to pravilno, kakor z ozirom na propagandne cilje turneje, tako tudi za splošne pogoje korpusa. Po prvi točki drugega dela sporeda so pozdravili drage goste župan Tomeš za mesto Brno, ravn. Stejskalova za Zbor morav. učiteljev, ravn. Tauber v imenu Pev. združ. morav. učiteljev, ravn. Zapletal za pevski zbor Opus in govornik jugoslovenske akademske brnske mladine in jim oddali cvetlične darove.

České Slovo. — Praha — 2. april 1930.

Pevski zbor udruženja jugoslovenskega učiteljstva.

Imamo zopet obisk velike umetniške korporacije iz bratske Jugoslavije, dosedaj pri nas neznani pevski zbor, ustanovljeni pri ljubljanski sekciji Udruženja jugoslovenskega učiteljstva, torej slovenska tvorba in poleg tega še stanovska, ki je slična našim učiteljskim pevskim udruženjem. Razlika, ki je bolj notranja, je le ta, da je ljubljanski učiteljski zbor mešan, medtem ko stoji pri nas učiteljski moški in ženski zbori samostojno eden poleg drugega. Obisk je namenjen vsem našim deželam in celi vrsti mest, zunanji njen pomen pa je počastitev našega prezidenta republike k njegovemu jubileju kot najboljši izraz političnega in kulturnega prijateljstva. S tem je tudi predvsem določeno naše splošno razmerje do tako bližnjih gostov, dobrodošli so nam pa nič manj ljubo tudi kot umetniški obisk, ker nam prinašajo kos svoje glasbene narodne kulture in v njej tudi za nas važno enoto mednarodnega razvoja, predvsem slovenskega. Vzajemni stiki in poznanja so tu najboljša pot za gradbo višje duhovne združitve, v kateri je treba ravno v družini slovanskih narodov še mnogo, mnogo...

Pražki program turneje pomenja seveda vrhunec cele turneje in se je zaradi tega tudi razvil v celo vrsto krasnih in jasnih manifestacijskih izrazov in akcij, v katerih tvori koncertni nastop sam samo en del, dasi po svoji podlagi najvažnejši. Pevski produkciji je priredil zbor v Pragi dve, prvo v nedeljo dopoldne v vinohradskem gledališču za šolsko mladino, glavni koncert pa v ponedeljek v Smetanovi dvorani. Oba sporeda sta se lepo spopolnjevala in sta nudila razsežno sliko o današnji glasbeni slovenski tvorbi pa tudi o nivoju in slogu njenega domačega gojenja. Glavno težišče je bilo čisto pravilno polagano na ljudsko glasbo, pesmi in pevske plese, s katerih prireditvami za zborovsko koncertno reprodukcijo se bavijo prvaki slovenskih skladateljev z neumorno gorečnostjo in dosega jo tu izredne umetnosti in originalnosti. Večinoma so pisane te prireditve za mešan zbor, gotovo tudi v tem po, zgledu skupnega ljudskega petja, deloma tudi za ženski zbor, medtem ko so pesemski moški zbori bolj redki. To pa vodi tudi v umetniško kompoziciji na lastni invenciji, ki se pa vselej naslanja na ljudski ton, k temu da prevladujejo opisani

tudi zborove zasedbe. Izmenjala se je cela vrsta skladateljev, njim na čelu pristno narodni Emil Adamič in modernejši Lajovic, kot reprezentant starejše plasti današnje slovenske skladateljske občine, potem iz generacije iz leta 1890, Janko Ravnik, V. Zganec, M. Kogoj in v Pragi izza časa svojih študij tudi osebno znani Stolcer-Slavenski, končno iz najmlajših Fr. Dugan ml., ki pa je hrvatskega rodu, enako tudi Zlatko Grgoševic in Boris Pečić. Pa tudi srbska glasbena struja je zastopana. Njen klasični predstavnik je dandanes največji umetniški propagator srbske ljudske pesmi Stevan Mokranjac. Spored se torej ni omejil le na slovenske skladatelje, temveč je zajel vso jugoslovensko oblast, katere posamezne veje se sedaj kulturno vedno bolj in bolj prepletajo. Skladb je bilo posebno ob glavnem koncertu izvajanih toliko in v tako pestrem sestavu, da na tem mestu ni mogoče posameznih natančneje ocenjevati. Skupni nivo pa tudi čisto kompozicijski je z našega splošnega vidika vzeto izvanredno visok, prikazuje celo najmodernejšo harmonsko potezo, fino polifonsko delo pa tudi ostro iznajdljivost karakterizacijskih in zvokostikarskih sredstev, tako da vsaka še tako drobna skladba ali priredba (uredba, harmonizacija) s kako mičnostjo glasbeno prevzame.

Po strani izvajanja se je pokazala muzikalnost in pevnost slovenskega naroda, ki je pri nas in drugod že davno priznana in izkazana, predvsem s sijajno umetnostjo slavne ljubljanske Glasbene Maticice, ta muzikalnost se je pokazala tudi pri tej novejši organizaciji v najprijetnejši luči. Imajo krasen, od prirode dan glasovni material, predvsem pri damah, katerih soprani so odlični po svoji lahкости, čistim in jasnem zvoku, alti pa zopet po polnosti tudi v najnižjih legah. Brzi tehnični prehodi v skladbah hitrega tempa in veselih razpoloženj je nekaj, kar se ne da imitirati. Med soprani je nastopila tudi solistinja Anica Meze, ki je obdarjena s krasnim materialom, ki z lahkoto stopa do največjih višin in se jasno loči od ostale zborove mase. Vsa vzgoja zboru, ki obstoja šele malo let in katerega današnji umetniški nivo je delo umetnika, čegar ime je v tesni zvezi z jugoslovenskim pevskim svetom in je prodrlo nad vse uspešno celo v osredje, ki je tako izbrano in kritično kot so mednarodni festivali za moderno glasbo (v Frankfurtu 1927.). To je profesor zagrebške glasbene akademije Srečko Kumar, specialist vokalnega dirigentstva v Jugoslaviji in priznani organizator tamošnjih pevskih institucij, ki danes koncentriira svoje sposobnosti ravno na ta ljubljanski zbor. V njegovih rokah se bo zbor gotovo kmalu povzpela na višino virtuoznega koncertnega zboru, ki bo lahko jugoslovenski glasbi pridobil svetovno priznanje. Za sedaj se lahko veseli uspehov, kakršne si je pridobil pri nas, kjer so zahteve zborovega petja posebno visoke. Pristrani sprejem od mnogobrojnega občinstva in druge pazljivosti, tako tudi venci, darovani od mesta Prage, čsl. jugosl. lige v Pragi, pevs. udruž. praških učiteljev in Vinohradskega Hlahola, ostanejo dragim gostom radosten spomin in dokaz uspeha njih prizadevanja.

Venkov. — Praha. — 2. april 1930.

Jugoslovenski učiteljski zbor iz Ljubljane.

Pevski zbor udruženja jugoslovenskega učiteljstva iz Ljubljane je priredil proslavni koncert v Smetanovi dvorani, pri katerem je kot pozdrav Jugoslavije k osemdesetletnici g. prezidenta republike izvajal vrsto zborovih skladb jugoslovenskih skladateljev, ki so pokazale zborovsko kompozicijo južnih Slovanov v najboljši luči. Ljudski značaj daje tem skladbam takoj na prvi mah izčezeliran značaj, ki nam je blizu po svoji čustveni melodioznosti, ki se v okroglih linijah razvija na posameznih vokalnih tekstah, pa

tudi po svoji harmonski osnovi, na katere mestoma vpliva cerkvena tonalnost. Tudi druge poteze južnega značaja, kot n. pr. temperament, stopajo tu v ospredje. V kompozicijski tehniki se avtorji držijo najbolj harmonije, znajo pa tudi v polifoniji povedati mnogo mičnega in ostanejo pri tem na zdravi osnovi brez spekulacij. Zborovsko tehniko in nje zahteve obvladajo ti avtorji dovršeno. — Od dolge vrste skladateljev, katere smo slišali, imenujemo Fr. Dugana ml., kot enega tistih, ki zajemajo iz ljudske glasbe pa cerkvenih harmonij. Tretja izmed njegovih Jurjevskih dosega zaradi neprisliljene in proste melodike res neposreden učinek. Tudi Zl. Grgoševič v ciklu: Okolo žnjačkog vjenca obdrži ljudski značaj svoje teme, in občudovanja vredno je, kakšno izrazitost zna podati samostojni liniji enega glasu, ki nastopa brez spremljave ostalih glasov. Svatovske pesmi mladega avtorja B. Papandopula so znane za sopranski solo in mešan zbor. Skladatelj tu zelo učinkovito izrablja solističen glas, katerega vodi v bogatih koloraturah, kakor tudi različne ljudske elemente, od katerih navajamo dudu imitujoče kvinte v drugi pesmi, pisane v ognjevitem plesnem tempu. Zelo fino zna zbor uporabljati Emil Adamič; opozarjamo na nekatere zvočne efekte v zboru. Vragova nevesta, ki mika tudi s strani tekstove podlage. Anton Lajovic nas je prevzel s Scherzom: Zlato v Blatni vasi in drugim zborom iz cikla: Koledniki. Janko Ravnik gre v dveh svojih ženskih zborih s klavirsko spremljavo po potih impresionizma, in upamo si trditi, da je znal tu prevrednotiti romanske vplive v lasten izraz močnega razpoloženja in jasne forme. Njegova Zimska pesem je spadala k najboljšemu, kar smo čuli. Končno omenjam še Stolcer-Slavenskega, ki stilizira pobožnost Romarske popevke v neprisliljeno kontrapunktiko. Dalje tonsko slikoviti eksperiment M. Kogoj: Vrabci in strašilo in Venec srbskih narodnih pesmi St. Mokranjca.

Kot reprodukcijski korpus so nastopili jugoslov. učitelji v ženskem in mešanem zboru izborna pripravljene in posebno s strani ritmične točnosti, dinamičnega nasprotja in izdelave melodične fraze, na zelo lepem nivoju. Ni mogoče zatajiti, da težja mesta niso imela one intonacijske čistosti in zanesljivosti, ki jo morda zahtevajo, tudi celotni zvon ni bil vselej dosti poln, vendar ti pomanjkljaji ne morejo nikakor zmanjšati brezdvomne kvalitete zboru. Zbor je bil dirigitiran z gorečnostjo od nadarjenega dirigenta Sr. Kumara, težaven sopranski solo je z uspehom pela gđc. Anica Meze. Koncert, ki je bil otvoren z državnimi himnami češkolovaško in jugoslovensko, je zbral nebrojne prijatelje Jugoslavije in praško jugoslovensko kolonijo. Njegov bučen uspeh je svedočil o simpatijah, s katerimi je bila pri nas sprejeta jugoslovenska umetnost pa tudi njeni navdušeni interpretatorji.

—jbl—

PEVSKI ZBOR UDRUŽENJA JUGOSLOVENSKEGA UČITELJSTVA V BRNU.

Jugoslovenski pevci so po koncertih v Pragi in drugih mestih republike priredili koncert v našem mestu dne 3. aprila. Spored je bil isti kot v Pragi in zato bi bilo odveč znova o njem obširno pisati. Iz predvajanih točk so v Brnu najbolj ugajali Kogojevi:

Vrabci in strašilo, Lajovčeve; Žabe, predvsem pa Ravnikove; Zimska pesem in Kmetiška; to zadnje točko so morali celo ponavljati. Tudi Brno je znalo prav ceniti prijeten, neprisliljen zvon zborovega korpusa, ki je lepo discipliniran in poje z navdušenjem; ravno tako je bila priznalno ocenjena zanimivost in plemenitost izvajanih skladb, v katerih prevladuje ljudska pesem neposredno ali pa vsaj po raznih harmonizacijah (uredbah). Pazljiv in vnet poslušalec ni mogel prezreti nežne žalosti in fine otožnosti v številnih prikazih jugoslovenskih gostov, ki so bili poplačani z iskrenimi in pristranimi sprejemi krasno napolnjene dvorane.

Ob začetku drugega koncerta so pozdravili ljube jugoslovenske goste zastopniki naših pevskih in drugih društev. Otvorili so ta pozdrav zastopniki mesta Brna, pod čigar protektoratom se je vršil koncert; dalje so izrazili pozdrave tudi Čsl. jugosl. liga, Pevsko udruženje mor. učiteljev, Zbor mor. učiteljev, društvo »Opus«, akad. društvo Jugoslavija itd. Vsi so prinesli lavorike in krasno cvetje. Poudarjali so vsi, da ne sprejemo v svoji domovini jugoslovenskih pevcev kot goste, temveč kot svoje najboljšie brate. In iz njih kulturnih in umetniških uspehov čutijo pristno veselje tudi oni sami (Čehi). Bil je to lep in pristrčen večer, kateremu so novi prostori na Stadin dali krasen okvir. »Živelci«.

Novo knjige.

—k »Ženski List«, mjesečnik za modu, zabavu i kućanstvo, za mjeseć april 1930. Uprava »Ženski List«, Zagreb, Samostanska ul. 2/I.

—k Bez velikih troškova i mnogo posla može svaka žena, domaćica i majka, da svoju ruberinu nabavi i izveze. Treba samo da se pretplati na ukusni naš stručni list »Vežilja«, mjesečnik za ručni rad i u njemu će naći upute u sve vrste ručnog rada, koji može primijeniti na ruberinu, na zastore, na stolnjake i uopće na svaki komad koji u jednom domu služi bilo u praktične bilo u ukrasne svrhe. »Vežilja« se uz 3 mjesećnu pretplatu od 30 Din naručuje: Uprava »Vežilja«, Zagreb, Samostanska 2/I.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—

Solskim vodstvom se priporoča restavracija »Soča« v Ljubljani, Sv. Petra cesta 3, kjer dobi šolska mladina za majniške izlete kosilo po 6 Din. Javiti v dopisnico.

Javna kuhinja, Ljubljana, Miklošičeva cesta, priljubljena gostilna za šolske izletnike, Kosilo 6:30 Din ali 9:30 Din ali 11:30 Din. Večerja 4:30 Din ali 5:30 Din. Večje število udeležencev naj se prijavi poprej.

Posečajte hotel Mariborski dvor, Andrej Oset — kopalnice, klubove sobe, prenočišča, garaže.

18 Din likanje moške, damske obleke. Gg. čitateljicam in čitateljem se za likanje, čiščenje, popravljanje tudi obračanja garderobe priporoča: Wallet Express, Ljubljana Stari trg 19.

IZDELOVANJE DAMSKE IN MOŠKE KONFEKCIJE
„ELITE“
D. Z. O. Z.
LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA 9
prodaja
damske, moške in deške konfekcije.
NA DEBELI! NA DROBNI!
PRVOVRSTNO IZVRŠEVANJE PO MERI!

Priporočamo Vam
PUCH KOLESA
ki so vedno najboljša!
Dobe se po solidni ceni, tudi na obroke, le pri trvdki
IGN. VOK
LJUBLJANA — NOVO MESTO

Pohištvó
za opremo stanovanj in pisarn
Ivan Dogan
Ljubljana, Dunajska cesta št. 17
Ustanovljeno 1872. Telefon 32-61

★
L. MIKUŠ
LJUBLJANA
MESTNI TRG št. 15
DEŽNIKI
Na malo. Na veliko.
Ustanovljeno leta 1839.
Telefon šte. 222.
★

Najnovejši modeli.
Oglejte si igračne in otroške vozičke, triciklje, holenderje, male avtomobile, šivalne stroje, najnovjša dvokolesa, pnevmatiko itd. Velika izbira. Prodaja na obroke. Ceniki franco. »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Milijoni ljudi
po vsem svetu nosijo leto za letom dobre **PALMA**-podpetnike.
Ljudje današnjih dni ne hodijo več na usnjenih podpetnikih. Preudarni in napredni hodijo po elastičnih, dobrodejnih **PALMA**-podpetnikih.
PALMA so za vsakega pešca dobrota, trajajo dalje kakor najboljše usnje in so danes poceni tako, da si jih lahko kupi vsakdo, reven ali bogat.
Kar smatrajo milijoni ljudi po vsem svetu za dobro in praktično, to počkuse tudi Vi. Se danes naj Vam Vaš čevljar nabije dobre **PALMA**-podpetnike, iz preudarnosti in varčnosti! Za nasvet boste hvaležni.
PALMA

Učiteljstvo 10% popust!
ŠTERK nasl. MILOŠ KARNIČNIK, LJUBLJANA, STARI TRG 18
Bluze, damsko in moško perilo, torbice, flor nogavice, rokavice, kravate, naramnice, palice itd. si najugodnejše nabavite pri

SNOJ JOSIP LJUBLJANA

V PALAČI MESTNE HRANILNICE

priporoča svojo zalogo blaga najnovejših vzorcev za gospode in dame kakor razno drugo manufakturno blago po najnižjih cenah. — Prodaja se tudi na obroke.

KRASNE ZAVESE

v zalogi tvrdke

A. & E. Skabernè, Ljubljana

A. ŽIBERT.

TVRDKA

priporoča za spomladansko sezijo svojo veliko in bogato izbiro najnovejših damskih in moških čevljev od najnižje do najvišje cene. — Blago prvovrstne kvalitete. — Prepričajte se!

LJUBLJANA * PREŠERNOVA ULICA

Najboljše kupite!

Nogavice, damske in moške rokavice, triko perilo, puloverje, telovnike, (vestje), žepne robe, **kravate**, ovratnike, **srajce**, šifone, glote, čipke, vezene, gumbe, DMC prejice, ročne torbice, aktovke, dežnike, športne ter toaletne potrebščine samo

Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

HOTEL ZAKA

Postaja
* BLED-JEZERO

nudi šolskim izletnikom celodnevno prehrano in prenočišče à Din 30— do 40— za osebo.

Samo zajutrek s kruhom Din 3-50

Samo kosilo s kruhom Din 8— do 15—

Samo večerja s kruhom Din 8— do 12—

Prosimo, da izletniki svoj prihod najavijo. Vse potrebne informacije daje radije uprava hotela.

Majniški izlet na Bled

Vsem šolam, šolskim vodstvom in zavodom naznanjamo, da smo tudi letos napravili najnižje cene, da omogočimo Vaši mladini izlet na Bled.

Hotel in restavracija na Blejskem gradu, nudi vsakemu še tako skromnemu učencu možnost udeležiti se lepega izleta na Bled.

Očarljivo lep razgled na jezero in Triglavsko pogorje!

Velika grajska terasa primerna za igre na prostem!

Prepričajte se in čitajte naš

CENIK

Zajtrk ali južina: kava, čaj ali mleko z 2 kruhoma Din 3—

Kosilo: I. vrste: juha, pečenka, 2 prikuhi, močnata jed 16—

II. vrste: juha, govedina, 2 prikuhi 10—

III. vrste: juha, pražen krompir, salata 6—

Večerja: I. vrste: pečenka, krompir, salata 10—

II. vrste: rižota s salato ali golaš s krompirjem 8—

Okrepčila: Malinovec, limonada 1/4 l 2—

Prenočišče: Ležišče s perilom za osebo 6—

ležišče na žimnicah 3—

Sobe so čiste in snažne, kuhinja izborna, porcije velike!!! Pri udeležbi 30 učencev in naročilu hrane I. ali II. vrste dobita 2 revna učenca isto hrano zastoj kakor tudi prenočišče.

Za obilno udeležbo in pravočasno napoved se toplo priporoča

UPRAVA HOTELA GRAD, BLED

NE POZABITE,

da Vas obleče za vsako priliko po najnižji ceni in najmoderneje priznana domača tvrdka

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA, DVORNI TRG ŠT. 3

Specijelno angleški in češki kamgarni, ševjoti itd. (tudi na metre) v najmodernejših vzorcih, perilo ter razni drugi modni in sportni predmeti, dežni plašči itd.

Radio omogočen vsakomur!

V želji, da postane **vsakdo naš naročnik** oddajamo v času od 7. aprila do 7. maja 1930. po sledečih senzacionalnih cenah in plačilnih pogojih naslednje aparate:

1000 komadov finih **detektorskih aparatov**, kompletnih, s kristalom, eno slušalko ter materialom za zunanjo anteno za Din 60— ter štirikratno mesečno plačilo à Din 45—.

200 komadov **enoelektronskih aparatov**, kompletnih, z dvomrežno elektronko, z baterijami, eno slušalko ter materialom za zunanjo anteno za Din 90— ter osemkratno mesečno plačilo à Din 72—.

100 komadov **troelektronskih aparatov** z avdijonom ter dvema nizkofr. stopnjama, kompletnih, z akumulatorjem 18 ah, anodno baterijo 90 Volt, angl. zvočnikom Amplion AC 11 ter materialom za zunanjo anteno za Din 200— ter desetkratno mesečno plačilo à Din 185—.

50 komadov **štirielektronskih aparatov** z visokofr. elektronko z zamreženo anodo, avdijonom ter dvema nizkofr. stopnjama, kompletnih z akumulatorjem 36 ah, anodno baterijo 120 Volt ter finim angleškim zvočnikom Amplion AC 27 za Din 380— ter desetkratno mesečno plačilo à Din 320—.

RADIO LJUBLJANA

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 5

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA ŠT. 37

Šolske zvezke, spisovnice, pisanke, risanke vseh vrst izdeluje v lastni tvornici in priporoča Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Prodaja jih v korist „Učiteljskega doma“ v Mariboru in „Učiteljskega doma“ v Ljubljani